

Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Çocukların Annelerinin Pandemi Dönemindeki Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşleri

The Views of Mothers of Children Attending Preschool Educational Institutions on Distance Education During the Pandemic

Hüsniye
MÜMÜNÖĞLU¹

Pınar BAĞÇELİ
KAHRAMAN²

¹ Bursa Uludağ Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü,
Bursa, Türkiye

² Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Temel Eğitim Bölümü, Bursa, Türkiye

ÖZ

Bu çalışmada Covid-19 pandemi sürecinde okul öncesi dönem çocuğu olan ailelerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerinin ayrıntılı bir şekilde incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma deseninden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2020- 2021 yılında aynı devlet kurumunda okul öncesi eğitim alan ve uzaktan eğitime devam eden çocuğa sahip, Gaziantep'te yaşayan, on beş anne oluşturmaktadır. Araştırmada annelerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan bir görüşme formu hazırlanmış, annelere dokuz adet görüşme sorusu yöneltilmiş ve veriler çevrim içi ortamda görüşmeler yapılarak toplanmıştır. Toplanan veriler, içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Analiz sürecinde; kategori ve kodlar oluşturulmuştur. Araştırmanın doğrulanabilirliğini sağlamak amacıyla veriler araştırmacılar tarafından ayrı ayrı kodlanmış ve kodlayıcılar arası uyum katsayısı .73 olarak belirlenmiştir. Uzaktan eğitimin çocuğa katkısı incelendiğinde ebeveynlerin çoğunluğu okulda yaptırılan etkinliklerin uzaktan eğitimde de devamlılığının sağlanmasının çocuklarının gelişimine katkı sağladığını, çocukların arkadaşları ve öğretmenleriyle ilişkilerinin devam etmesine bağlı olarak sosyal ilişkilerinin de geliştiğini ifade etmişlerdir. Sonuç olarak okul öncesi dönemde çocuğu olan veliler ile yapılan bu araştırma, çevrim içi olarak çocukların öğretmenlerini ve arkadaşlarını görmelerinin, etkinlikler yapmalarının çocuklar üzerinde olumlu etkisi olduğunu göstermektedir. Bu açıdan çevrim içi olarak yürütülen eğitimlerin okul öncesi dönemde uygulanmasının önemli olduğu ifade edilebilir. Her ne kadar veliler açısından bazı zorlukların olduğu görülse de, bu eğitimin çocuk açısından faydalı olduğu söylenebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Okul Öncesi Eğitim, Pandemi, Uzaktan Eğitim

ABSTRACT

This research aims to examine in detail the views of mothers with preschool children distance education during the Covid-19 pandemic process. A case study from the qualitative research design has been used in the research. The study group of the research consists of fifteen mothers living in Gaziantep, whose children attended preschool education in the same kindergarten in 2020-2021 and continued online education. In the research, an interview form consisting of semi-structured questions has been prepared to determine the views of mothers about online education and nine interview questions have been asked to the mothers, and the data have been collected through online interviews. The collected data have been analyzed using the content analysis method. In the analysis process, categories and codes have been created. To ensure the verifiability of the research, the data have been coded separately by the researchers and the agreement coefficient between the coders has been determined as .73. When the contribution of distance education to the child is examined, the majority of the parents stated that the continuity of the activities carried out at school in distance education contributes to the development of their children, and the social relations of the children develop depending on the continuation of their relations with their friends and teachers. As a result, this research conducted with parents OR mothers ?? whose children are in the pre-school period shows that seeing their teachers and friends online and doing activities has a positive effect on children. In this respect, it

Geliş Tarihi/Received 14.01.2022
Kabul Tarihi/Accepted 11.10.2023
Yayın Tarihi/Publication 30.06.2024
Date

Sorumlu Yazar/Corresponding author:
Hüsniye MÜMÜNÖĞLU
E-mail: husniyemumunoglu@gmail.com
Cite this article: Mümünöğlü, H. & Bağçeli Kahraman, P. (2024). The views of mothers of children attending preschool educational institutions on distance education during the pandemic. *Educational Academic Research*, 53, 105-127.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License.

can be stated that while online education during the preschool period poses challenges for parents, its implementation is deemed significant due to the notable benefits it offers to the child.

Keywords: Covid-19, Preschool Education, Pandemic, Distance Education

Giriş

İçinde bulunduğumuz yüzyıl bilgi çağı olarak adlandırılırken eğitime de önemli katkılarda bulunmuştur. Bu katkıların başında gelen uzaktan eğitim, alternatif öğrenme süreci olarak ortaya çıkmıştır (Demir, 2014). Uzaktan eğitim, bireylere uygun ve esnek olarak yapılandırılabilme, güncellenebilme ve farklı teknolojileri öğrenme sürecine katabilme, 7/24 kullanılabilme gibi imkânlar sunan, mekândan ve zamandan bağımsız verilebilen, elektronik ortamda eğitsel materyallerin çağdaş ve etkin bir öğrenme biçimi olarak kullanılabilmesi şeklinde tanımlanabilir (Bailey, 2020; Telli Yamamoto & Altun, 2020). 2019 yılında ortaya çıkan ve yayılımının hızla artması sebebiyle Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organization [WHO]) tarafından pandemi olarak ilan edilen Covid- 19, birçok ülkede eğitim kurumlarının kapanmasına sebep olmuş, eğitim kurumlarını her kademesinde uzaktan eğitimi uygulamak zorunda bırakarak (Bozkurt ve Sharma, 2020; WHO, 2020) eğitim ve öğretimde teknoloji kullanımını zorunlu hâle getirmiştir (World Bank Group, 2020). Dünya Sağlık Örgütü' nün Covid 19'u pandemi ilan etmesi ile birlikte ülkemizde de yüz yüze eğitime ara verilmiş ve 31 Mart 2020 tarihinde uzaktan eğitime geçilmiş, tüm eğitimin, EBA portalı ve ulusal TV kanalları üzerinden uzaktan eğitimle devam ettirilmesine karar verilmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2020). Bu kararın alınmasıyla ülkemizde anaokulları, anasınıfları, kreşler gibi erken çocukluk eğitimine yönelik hizmet veren kurumlar da uzaktan eğitime geçmiştir (Işıkoğlu ve ark., 2021). Okul öncesi eğitimde uzaktan eğitim uygulamalarının ailelerin çocukların eğitimine aktif katılım sağlaması, çocuğun öğretmen ve arkadaşlarıyla iletişiminin devam etmesi, ebeveyn ve çocuk arasındaki iletişimin güçlenmesi, esnek çalışma imkânı sunması ve zaman tasarrufu sağlaması gibi pek çok avantajı bulunsa da (Gewin, 2020; Sağlam & Çalışkan, 2017; Yürek, 2021) erken çocukluk eğitimi veren kurumların kapanması ve çocukların gelişimsel özelliklerinin yardımsız teknolojik cihaz kullanımına engel olması ailelerin ekranla iletişimini arttırmış, fiziksel ve sosyal aktiviteleri kısıtlamış ve ailelerin günlük rutinlerini değiştirmiştir (Kim, 2020; Witt ve ark., 2020). Okulları kapatmanın pandemi üzerinde etkililiği tartışılabilir olsa da, bu önlemin küçük çocukların bakımı konusunda aileye ilişkin bazı olası olumsuz sonuçları ortaya çıkmıştır (Esposito & Principi, 2020). Anne ve babalık rollerinin bozulması, aile içi çatışmalar, psikolojik problemler, sosyal fobi, kaygı,

koru gibi problemlerin görülme sıklığı artmıştır. Bu süreçte ebeveynlerin, özellikle de annelerin artan sorumluluklarla birlikte sosyal hayatlarının yok olduğu, yıprandıkları ve her çocuğa ayrı vakit ayırmaları sebebiyle yoruldukları tespit edilmiştir (Özoruç & Sığırtmaç, 2023). Tüm bunlarla birlikte çocuklarda görülen davranışsal ve sosyal problemler de süreci zorlaştırmıştır (Aral ve ark., 2020). Özellikle dışarı çıkma kısıtlaması gibi sosyal hayatta aniden meydana gelen durumların çocukların ruh sağlığı üzerine olumsuz etkileri olduğu görülmüştür. (Alisinanoğlu ve ark., 2020). Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların ebeveynleri çevrim içi eğitimle yapılan okul öncesi eğitimde çocuklarının sosyal ve eğitimsel açıdan problemler yaşadığını ifade etmiştir (Konca & Çakır, 2021). Demir Öztürk ve ark. (2020) yaptıkları bir araştırmada, annelerin çocukların sosyalleşmesi için okulun gerekli olduğunu belirttiklerini, okul öncesi dönem çocukları için uzaktan eğitimin zor ve fayda sağlamadığını düşündüklerini, bununla birlikte pandemi sürecinde evde çocukları ile geçirdikleri vakitte okulla ilgili olarak okulun hem kendileri hem de çocuklar için ne kadar önemli olduğunu fark ettiklerini dile getirmişlerdir. Göktepe ve ark. (2020) ise yaptıkları araştırmada okul öncesi dönem çocuklarının yalnızca %52' sinin çevrim içi eğitime katılabildiğini, bu eğitimlerde resim ve sanat etkinliklerinin çoğunlukla yapıldığını ve bu durumun hem verilen eğitimin içeriğinin hem de çocuklarının eğitime katılımının verimliliğini düşürdüğünü dile getirmişlerdir. Konca ve Çakır (2021), uzaktan eğitime geçilmesiyle birlikte okul öncesi dönem çocuklarının yarısından fazlasının uzaktan eğitime katılmadığını, verilen eğitimin ise veliler tarafından yetersiz görüldüğünü ifade etmişlerdir. Akkaş Baysal ve ark. (2020), uzaktan eğitime yönelik yaptıkları araştırmalarında okul öncesi eğitim alan çocuklar için oluşturulan çevrim içi içeriklerin sosyal duygusal ve akademik gelişim alanlarında materyal ve içerik olarak eksik olduğunu tespit etmişlerdir. Özoruç ve Dikici Sığırtmaç (2023) okul öncesi ebeveynlerinin uzaktan eğitime yönelik görüşlerine yer verdikleri araştırmalarında ebeveynlerin eğitimin soyut kalması, çocukların odaklanamaması ve çabuk sıkılması, teknik aksaklıklar yaşaması gibi konularda olumsuzluklar yaşadıklarını tespit etmişlerdir. Başaran ve ark. (2020) çocukların uzaktan eğitim süresince sosyalleşemediklerini ve bu durumun çocukların sosyal becerilerini olumsuz etkilediğini ifade etmişlerdir.

Uzaktan eğitim alternatif bir eğitim yöntemi olarak her

daim hazırlıklı olunması gereken bir konudur (Özoruç & Dikici Sığırtaç, 2023). Pandemi insan haklarından biri olan eğitim hakkını kesintiye uğratan bir deneyim olmuştur. Ancak sel, yangın, deprem gibi pek çok durum da yerel düzeyde eğitimi kesintiye uğratabilmektedir. Bu sebeple bu tür durumlara hazırlıklı olmak ve erken çocukluk dönemine yönelik planlamalar yapmak önemli hâle gelmiştir (Işıkoğlu ve arkadaşları, 2021). Pandemi dönemiyle birlikte bilgi teknolojilerinin öğrencilerin eğitim ve öğrenimlerinin devamlılığını sağlamada güçlü bir araç hâline gelmesiyle birlikte, teknolojinin eğitime entegre edilmesi oldukça önem kazanmaya başlamıştır (Nenko ve ark., 2020). Velilerin pandemi döneminde çocuklarını destekleme çabası içinde oldukları ve uzaktan eğitimi yakından izledikleri görülmektedir (Kuzu, 2020). Literatür incelendiğinde Türkiye’de COVID-19 pandemisi sürecinde okul öncesine yönelik çalışmalar gözlense de (Akin ve Aslan, 2021; Akkaş Baysal ark., 2020; Aral ark., 2021; Demir Öztürk ark., 2020; Geriş & Gümüş, 2020; Gündoğdu, 2021; İnan, 2020; Mart & Kesicioğlu, 2020; Tarkoçin ark., 2020; Tuzcuğlu ark., 2020) okul öncesi dönemde uzaktan eğitime yönelik annelerin görüşlerini inceleyen sadece bir araştırmaya (Özgem ve ark., 2020) rastlanmıştır. Özgem ve ark. (2020) yaptıkları araştırmada, 4-7 yaş arası çoğunluğu özel okula devam etmekte olan çocukların annelerinin uzaktan eğitime yönelik görüşlerini Google form aracılığı ile ele almışlardır. Araştırma sonucunda uzaktan eğitimin en büyük dezavantajının öğretmen ve öğrenci arasındaki etkileşim olmaması olarak ifade edilirken, uzaktan eğitimin çocukların gelişimini destekleme konusunda yeterli olmadığı ve çocukların öğrenmesinde herhangi bir avantaj sağlamadığını tespit etmişlerdir. Özoruç ve Dikici Sığırtaç (2023) ise okullar açıldıktan sonra yaptıkları araştırmada okul öncesi eğitim alan çocukların, ebeveynleri ve öğretmenlerinin uzaktan eğitim ile ilgili görüşlerini incelemişler, uzaktan eğitime yönelik yetersizliklerin olduğunu belirlemişlerdir. Bu araştırmada resmi okul öncesi eğitim kurumlarına devam etmekte olan 6 yaş çocukların annelerinin uzaktan eğitime yönelik deneyimlerinin ve görüşlerinin görüşme yoluyla belirlenmesine çalışılmıştır. Yapılan araştırmalar göz önünde bulundurulduğunda; bu araştırma pandemi döneminde uzaktan eğitim alan 6 yaş grubu çocuklarının ebeveynlerinin online ortamda görüşmeler yapılarak görüşlerinin alınması sebebiyle diğer araştırmalardan ayrılmaktadır. Pandemi döneminde okul öncesi eğitime yönelik yapılan araştırmalar mevcut olsa da, okul öncesi eğitim alanında ebeveynlerin çocuğunun uzaktan eğitim aldığı dönemdeki görüşlerini içeren bir araştırmaya rastlanmaması literatürde mevcut bir boşluğun olduğunu düşündürmektedir. Ayrıca okul öncesi dönemde uzaktan eğitim sürecine katılan velilerin görüş ve önerilerinin uzaktan eğitimin geliştirilmesi ve daha verimli

hâle getirilmesi için önemli olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte araştırmanın gelecekte planlanabilecek okul öncesi eğitime yönelik uzaktan eğitim uygulamalarına rehberlik edeceği düşünülmektedir. Bu bağlamda bu araştırma resmi okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 6 yaş grubu çocukların annelerinin uzaktan eğitime yönelik deneyimlerini ve görüşlerini görüşme yoluyla belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu amaç altında oluşturulan alt amaçlarda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Annelerin çocuklarının uzaktan eğitime erişimine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Annelerin uzaktan eğitimle birlikte kendi gündelik yaşamlarına yönelik görüşleri nelerdir?
3. Annelerin çocukların uzaktan eğitim sırasındaki gelişimlerine yönelik görüşleri nelerdir?
4. Annelerin uzaktan eğitime yönelik olumlu görüşleri nelerdir?
5. Annelerin uzaktan eğitime yönelik olumsuz görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli/Deseni

Bu araştırmada Covid-19 pandemi sürecinde okul öncesi dönem çocuğu olan ailelerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerinin ve deneyimlerinin ayrıntılı bir şekilde incelenmesi amaçlanmıştır. “Gerçek yaşamda tarama ya da deneysel yöntemlerle açıklanamayacak kadar müdahaleler barındıran ve aralarında nedensel bağlantı olduğu varsayılan olayların açıklanmasında, tanımlanmasında ve keşfedilmesinde durum çalışmalarının kullanılması onu diğer çalışmalardan ayırır (Yin, 1984). Durum çalışmasında araştırmacı sınırlandırılmış bir veya birkaç durumu görüşmeler, gözlemler, görsel-işitseller, raporlar, dokümanlar ile derinlemesine inceleyerek, durumlar ve duruma bağlı temalar oluşturur (Creswell, 2007). Araştırmacı bir hipotezi test etmek ya da ilişkilerini kanıtlamak yerine davranış ve olayların kategorilerini tanımlamaya çalışır (Hancock & Algozzine, 2006).

Örneklem/Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2020- 2021 yılında aynı devlet kurumunda okul öncesi eğitim alan ve uzaktan eğitime devam eden çocuğa sahip, Gaziantep’te yaşayan, on beş anne oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemde araştırmacı ihtiyaç duyduğu örnekleme grubuna ulaşana kadar en ulaşılabilir yanıtlayıcılardan başlayarak örneklemini oluşturmaya başlar veya en ulaşılabilir ya da maksimum tasarruf sağlayan bir durum üzerinde çalışır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Çalışmada annelerin isimleri kodlar hâlinde verilmiştir.

Çalışma grubunun demografik bilgileri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.

Demografik Bilgiler

Annenin Adı	Annenin Mesleği	Annenin Eğitim Durumu	Çocuğun Cinsiyeti	Çocuğun Yaşı	Kaç Yıldır Anaokuluna Devam Etmektedir?
A1	Hemşire	Lisans	Erkek	6	1
A2	Öğretmen	Lisans	Erkek	7	2
A3	Ev Hanımı	Lise	Kız	6	1
A4	Ev Hanımı	Lise	Kız	6	1
A5	Ev Hanımı	Ortaokul	Erkek	6	1
A6	Ev Hanımı	İlkokul	Kız	6	1
A7	Ev Hanımı	Ortaokul	Erkek	6	1
A8	Ev Hanımı	Ortaokul	Kız	6	1
A9	Ev Hanımı	Ortaokul	Erkek	6	1
A10	Ev Hanımı	Ortaokul	Erkek	5,5	1
A11	Ev Hanımı	Lise	Erkek	6,5	1
A12	Ev Hanımı	İlkokul	Erkek	5	1
A13	Öğretmen	Lisans	Kız	4,5	1
A14	Ev Hanımı	Ortaokul	Kız	6,5	1
A15	Ev Hanımı	İlkokul	Erkek	6	2

Tablo 1’de görüldüğü gibi; annelerin ikisi öğretmen, biri hemşiredir. Bu anneler lisans mezunudur. Diğer anneler ise ev hanımı olup, bu annelerin altısı ortaokul, üçü ilkokul, üçü ise lise mezunudur.

Veri Toplama Araçları

Nitel araştırmada görüşme en sık kullanılan veri toplama aracıdır. (Yıldırım & Şimşek, 2013). Araştırmada annelerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan bir görüşme formu hazırlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme, açık uçlu soruların kullanıldığı bir tekniktir. Bu teknikte katılımcıların bir konu ile ilgili duyguları, düşünceleri, deneyimleri ve bilgi düzeyleri derinlemesine incelemektedir (Johnson & Christensen, 2008). Bu form oluşturulurken alanyazın incelenmiş, yapılan inceleme sonucunda oluşturulan sorular uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşlerini doğrultusunda araştırmanın amacı ve kapsamına yönelik olarak sorular düzenlenmiştir. Bir sonraki aşamada kapsam geçerliğini sağlayabilmek için iki annenin görüşüne başvurulmuş, eklenmesi, elenmesi ya da değiştirilmesi gereken sorulara ilişkin düzenlemeler yapılarak son hâli verilmiştir. Oluşturulan görüşme formu sekiz sorudan oluşmaktadır.

“Annelerin çocuklarının uzaktan eğitime erişimine ilişkin görüşleri nelerdir?” alt amacı doğrultusunda annelere;

1. “Çocuğunuz uzaktan eğitime ne derece erişim sağlayabiliyor?” sorusu yöneltilmiştir.

“Annelerin uzaktan eğitimle birlikte kendi gündelik yaşamlarına yönelik görüşleri nelerdir?” alt amacı altında;

2. “Uzaktan eğitimle birlikte günlük rutininizde neler değişti?” sorusu yöneltilmiştir.

“Annelerin çocukların uzaktan eğitim sırasındaki gelişimlerine yönelik görüşleri nelerdir?” alt amacı doğrultusunda;

3. Uzaktan eğitimin çocuğunuzun gelişimine katkısını nasıl değerlendiriyorsunuz?
4. Uzaktan eğitimin çocuğunuza yararlı olduğu noktalar nelerdir?
5. Uzaktan eğitim çocuğunuzun okula bakışını nasıl etkiledi?
6. Çocuğunuzun uzaktan eğitime yönelik düşünceleri nasıl? soruları yöneltilmiştir.

“Annelerin uzaktan eğitime yönelik olumlu görüşleri nelerdir?” alt amacı doğrultusunda;

7. “Uzaktan eğitimin avantajları nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir.

“Annelerin uzaktan eğitime yönelik olumsuz görüşleri nelerdir?” Alt amacı doğrultusunda ise;

8. “Uzaktan eğitimin dezavantajları nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir.

Uygulama/İşlem/Süreç

Araştırmaya başlamadan önce soruların anlaşılabilirliğini belirlemek amacıyla araştırmaya katılmayacak gönüllü bir veli ile online deneme görüşmesi yapılmıştır. Görüşme sonunda velinin sorulara verdiği yanıtlar incelenmiş, verilen cevapların net olduğu ve sorularla örtüştüğü, görüşme sorularının açık ve anlaşılır olduğu sonucuna varılmıştır.

Veri toplama sürecinden önce her katılımcı ile önceden görüşülmüş, katılımcıların kendilerine uygun bir zaman dilimi belirlemesi istenmiş ve buna yönelik bir görüşme programı hazırlanarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme sırasında katılımcıların dikkat dağıtıcı unsurlar içermeyen sessiz ve yalnız bir ortamda bulunmalarına özen göstermeleri istenmiştir. Görüşme öncesi katılımcıların kendini rahat hissetmesi ve samimi cevaplar verebilmesi için araştırmacının gerekçesine ve alana katkılarına ilişkin detaylı bir açıklama yapılmış ve katılımcıların tüm sorularının içtenlikle cevaplanmasına özen gösterilmiştir. Veriler online ortamda görüşmeler yapılarak toplanmıştır. Salgın sebebiyle, mevcut koşullardan kaynaklı olarak bu durum araştırmacının sınırlılığı olarak değerlendirilmektedir. Görüşmelerin başında veri kaybını önlemek için görüşmelerin kayıt altına alınacağı belirtilmiş, bütün katılımcılar görüşmenin kaydedilmesine izin vermiştir. Araştırma verileri doğrultusunda annelere sekiz adet görüşme sorusu yöneltilmiştir. Görüşmeler her bir katılımcı ile yaklaşık 15 dakika sürmüştür. Görüşme sonunda katılımcılardan teyit alınmış ve eklemek istedikleri bir şey olup olmadığı sorulmuştur. Böylece, görüşmede elde edilen verilerin iç geçerliliği arttırılmıştır.

Geçerlik, Güvenirlik ve Etik

Verilerin toplanma sürecine geçilmeden önce Bursa Uludağ Üniversitesinin Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan 28.05.2021 tarihli 2021-05 nolu oturumda araştırmacının etik izni alınmıştır.

Lincoln ve Guba (1986) nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirliğin sağlanmasında inanırlılık, aktarılabirlik, güvenilirlik ve doğrulanabilirlik kavramlarının kullanıldığını ifade etmektedir. Ancak nitel araştırmalarda nicel araştırmalarda olduğu gibi güvenilirlik olmak zorunda değildir. Bu araştırmada inanırlılığı sağlamak amacıyla öncelikle tanınan katılımcılardan başlanmış ve katılımcıların önerisiyle çalışma grubu genişletilmiştir. Böylece samimi bir ortam kurulmaya çalışılmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formundan yararlanılarak toplanmıştır. Böylece görüşmelerden derinlemesine veri toplanabilmiştir. Görüşme sırasında ses kaydı alınmış, her soru sonunda görüşleri teyit edilmiş ve ekleme yapmak isteyip istemedikleri sorulmuştur. Uzman ve anne görüşlerinden yararlanılarak formların oluşturulması da inanırlılığı desteklemektedir.

Araştırma sürecinin kayıt altına alınması ve yorum yapmadan verilerin ortaya konulması aktarılabirlik özelliğini desteklemektedir. Ayrıca verilerin ve kodların saklanması araştırmacının doğrulanabilirliğini göstermektedir. Araştırmacının doğrulanabilirliğini sağlamak

amacıyla veriler araştırmacılar tarafından ayrı ayrı kodlanmış ve kodlayıcılar arası uyuma katsayısı ,73 olarak belirlenmiştir. Kodlayıcılar arası ,70 üzeri uyuma olması tutarlılığı ifade etmektedir (Miles & Huberman, 1994). Ayrıca temaların oluşturulması sürecinde, iki araştırmacı beraber ve tartışarak kodları yeniden gözden geçirmiş ve temalara son şeklini vermiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi sürecinde, ilk olarak yapılan görüşmeler yazılı olarak toplanmış, biçim ve imla açısından kontrolleri yapılmış, verilerin incelenmesini kolaylaştırmak amacıyla, anlamı değiştirmeyecek şekilde yapılan yazım yanlışları düzeltilmiştir. Güvenirliği sağlamak için düzeltmeler yapılırken çok dikkat edilmiş, sıklıkla ses kayıtlarına başvurulmuştur. Ardından toplanan veriler, içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. İçerik analizinde toplanan verileri açıklamaya yönelik kavramlara erişilmeye çalışılmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2013). İçerik analizi bir metnin içindeki belli kavramların veya kelimelerin varlığını belli kurallar çerçevesindeki kodlamalarla daha küçük içerik kategorileri hâline getirerek özetler (Büyüköztürk ve ark., 2020). Analiz sürecinde; annelerin verdikleri yanıtlar iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı birçok kez kodlanmış, kategori ve kodlar oluşturulmuştur. Araştırmacılar tarafından ayrı ayrı yapılan bu kodlamalarda fikir birliğine varılmıştır. Ayrıca temaların oluşturulması sürecinde, iki araştırmacı beraber ve tartışarak kodları yeniden gözden geçirmiş ve temalara son şeklini vermiştir. Araştırmada alıntılara yer verilirken gizlilik ilkesi doğrultusunda, anneler A1, A2, A14 şeklinde ifade edilmiştir.

Tablo 2.*Ebeveynlerin Uzaktan Eğitime Erişimi*

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Frekans
Uzaktan Eğitime Erişimde Sorun Var	Teknolojik Faktörler	Telefon veya tablet olmayışı, İnternet Kaynaklı Sorunlar, Telefonun Bozuk Olması.	6
	Çocuğa İlişkin Faktörler	Çocuğun Sıkılması	1
	Kardeş Faktörü	Küçük Çocuğun Olması, Canlı Derse Giren Başka Çocuğun Olması	4
	Çevreye İlişkin Faktörler	Evde Misafir Oluşu	1
Uzaktan Eğitime Erişimde Sorun Yok			7

Tablo 2 incelendiğinde ebeveynlerin uzaktan eğitime erişimlerine ilişkin yoğun bir şekilde üzerinde durduğu kavramlar “Uzaktan eğitime erişimde sorun var” ve “Uzaktan eğitime erişimde sorun yok” şeklinde temalara ayrılmıştır. Uzaktan eğitime erişimde sorun yaşayan ebeveynler ilk sırada teknolojik faktörlere bağlı sorun yaşadıklarını belirtirken, ikinci sırada kardeş faktörüne bağlı sorun yaşadıklarını, üçüncü sırada ise çocuğa ilişkin faktörlere yönelik sıkıntı yaşadığını belirtmiş, yedisi ise uzaktan eğitime erişimde sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. “Uzaktan Eğitime Erişimde Sorun Var” teması altında teknolojik faktörlerden kaynaklı sorun yaşadığını belirten ebeveyn görüşleri şu şekilde sıralanmıştır:

“Hiç erişemiyoruz. İnternette sıkıntımız yok da tabletmiş telefonmuş öyle bir sıkıntımız var. İnternet eve çektiydik telefon bozuldu, ekranı kırıldı. Bu sefer yeni baştan almak zorunda kaldık.” (A6)

“Şu an köydeyiz ve erişim biraz bizi zorluyor açıkçası. Bazen girebiliyor bazen giremiyor internet her zaman olmuyor.” (A11)

“Uzaktan Eğitime Erişimde Sorun Var” teması altında çocuğa ilişkin faktörlerden kaynaklı sorun yaşadığını belirten A5 “Bazen sıkıntılı oluyor, zor giriyoruz. Bazen çocuk şey yapmıyor, sıkılıyor, telefon bozuk ya bazen kapanıyor, açılıyor. Benim kendi telefonum bile değil kayınbabamın telefonu. O da biraz bozuk olduğu için yani, yapamıyoruz....” şeklinde görüş bildirmiştir.

“Uzaktan Eğitime Erişimde Sorun Var” teması altında kardeş faktörüne bağlı sorun yaşadığını belirten A7 “Ben hiç erişemiyorum. Hiç girmiyoruz hatta diyebilirim. Çünkü iki tane okuyan daha var. Bir ikinci sınıfa giden var bir de dördüncü sınıfa giden çocuğum var..” şeklinde görüş bildirirken, A9 “İşte 3 tane çocuğum var. Zor giriyoruz yani. O gün biri girerse biri giremiyor. Biri girerse biri giremiyor. Biraz çok zorlanıyoruz, sadece bir odada girilebiliyor.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

“Uzaktan Eğitime Erişimde Sorun Var” teması altında çevreye ilişkin faktörler olduğunu belirten A10 “Yüz yüze eğitim gibi olmuyor yani. Bazen misafir oluyor şaka bir tarafa, küçük bir kızım var, daha yeni doğdu. Onula ilgileniyorum. Müsait oldukça katılmaya çalışıyorum ...” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

“Uzaktan Eğitime Erişimde Sorun Yok” teması altındaki ebeveyn görüşlerinin “İnternetimiz de var. Cihaz açısından da sıkıntımız olmuyor. Telefonla veya bilgisayarla dönüşümlü olarak kullanıyoruz.” (A1), “Yani sıkıntı yaşamıyoruz internetimiz kesilmediği sürece giriyoruz, girmeye çalışıyoruz.” (A14) şeklinde olduğu belirlenmiştir.

“Annelerin Uzaktan Eğitimle Birlikte Kendi Gündelik Yaşamlarına Yönelik Görüşleri Nelerdir?” Alt Amacına İlişkin Bulgular

Tablo 3.

Annelerin kendi gündelik yaşamlarına yönelik görüşleri

Temalar	Kodlar	Frekans
Velinin Yaşadığı Değişimler	Kendi İşlerine Ayırdığı Vaktin Azalması	4
	Kendini Çocuğa Göre Planlama	3
	Sürekli Çocukla İlgilenme	3
	Misafirlğe Gidememe	1
	Misafir Kabul Edememe	5
	Ev Ortamını Canlı Derse Göre Düzenleme	4
	Diğer Çocuklara Ayrılan Vaktin Azalması	2
	Evden Çıkamama	4
	Canlı Ders Malzemelerini Ev Dışına Taşıma	1

Tablo 3’ de uzaktan eğitimle birlikte velilerin günlük rutinlerinde yaşadıkları değişimlere yönelik veriler yer almaktadır. Tabloya göre “Velinin Yaşadığı Değişimler” teması altında altı ebeveyn kendi işlerine ayırdıkları vaktin azaldığını, üç ebeveyn kendini çocuğa göre planladığını, üç ebeveyn sürekli çocukla ilgilendiğini, bir ebeveyn misafirlğe gidemediğini, beş ebeveyn ise misafir kabul edemediğini, dört ebeveyn ev ortamını canlı derse göre düzenlediklerini, iki ebeveyn diğer çocuklarına ayırdığı vaktin azaldığını, dört ebeveyn evden çıkamadığını, bir ebeveyn ise canlı ders malzemelerini ev dışına taşıdıklarını ifade etmiştir. Bu bağlamda “Velinin Yaşadığı Değişimler” teması altında “Kendi İşlerine Ayırdığı Vaktin Azalması” yönünde günlük rutinlerinde değişim yaşadığını belirten ebeveynlerden A7 “Yani benim kendi normal günlük yaptığım işler tamamen zaten olmadı, hafta sonuna kaldı.” ve A10 “Ev işini bırakıp direkt çocukla ilgileniyorum.” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

“Annelerin Yaşadığı Değişimler” teması altında A3 “Kendini Çocuğa Göre Planlama” yönünde günlük rutinlerinde değişim yaşadığını belirten ebeveynlerden “Her şeyi Zeynep’e göre ayarladık. O bir şeyler öğrensini diye ona göre bir şeyleri yaptık. Mesela kardeşini yatırırken falan ona uyuyorduk. Hani ev işlerini yaparken yine aynı şekilde.”, A13

“Yemek saatini, teneffüslerimi kızıma göre ayarlamaya başladım. Kendimi çocuğumun ders saatlerine göre planladım.” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

“Annelerin Yaşadığı Değişimler” teması altında “Sürekli Çocukla İlgilenme” yönünde günlük rutinlerinde değişim yaşadığını belirten ebeveynlerden A5 “Uzaktan eğitim almak yani çocukla sürekli ilgilendik.” ve A8 “Daha çok ilgilenmeye başladık. Ben zaten ders bitene kadar başında bekliyorum, takip ediyorum. Yalnız bırakmıyorum elimden geldiği kadar. Derslere genelde beraber girmeye çalışıyoruz.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

“Misafirlğe Gidememe” yönünde günlük rutinlerinde değişim yaşadığını belirten A4 ise “Canlı ders var diye ne misafirlğe gidebiliyorum ne misafir kabul edebiliyorum. Bir yandan iyi pandemi döneminde ama bazen insan bunalyor.” şeklinde görüşünü belirtmiştir.

“Misafir Kabul Edememe” yönünde günlük rutinlerinde değişim yaşadığını belirten A5 “Misafir falan eve alma, fazla kabalık bir ortamda bulunmama gibi şeylerimiz değişti.” şeklinde görüş bildirirken, A9 “Eve misafir alamadık, bir yere gidemedik.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

“Ev Ortamını Canlı Derse Göre Düzenleme” yönünde günlük rutinlerinde değişim yaşadığını belirten A1 “Her oda bir çocuğa ayrılmış durumda. Bir oda eşim için diğer odalar çocuklar için ayrıldı. Her oda bizim için bir sınıf oldu şu anda. Her yerde bir sınıf var.” şeklinde görüş bildirirken, A6 “Odayı düzenledik, çocukların canlı derse gireceği hâle getirdik. Canlı derse girdiği zaman masa başına oturuyorlar. Evi şey hâline getirdik. Çantaları bir yanda, sürekli canlı derste kitaplarını düzenliyoruz.” ve A9 “Bir odanın içindeyiz. Bir oda bizim evimiz sobalı. Bütün hepimiz orada olduğumuz için çocuk canlı derse giriyor, televizyonu kısıyoruz, hiç konuşmuyoruz.” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

“Diğer Çocuklara Ayrılan Vaktin Azalması” yönünde günlük rutinlerinde değişim yaşadığını belirten A10, “Birinci sınıf ikinci sınıf olsa tek başına internete bırakacağım ama anasını olduğu için yanında oturuyorum ders bitene kadar. Onla ilgileneyim derken diğer çocuklarımı dışlamış oluyorum.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

“Evden Çıkamama” yönünde günlük rutinlerinde değişim yaşadığını belirten A4 ise “Sosyal hayatımız hiç kalmadı. Sürekli evde, dışarı çıkma asla yok. Evdeyiz.”, A11 “Bir yere giderken de kendimi kısıyorum. Gitmeyip derse katılmasını istiyorum.” ve A14 “...Üç saat sürekli ekran karşısında bir yere çıkmak, ya da birinin gelmesinde de zorluk çektik.” şeklinde görüşlerini bildirmişlerdir. Ayrıca “Canlı Ders

Malzemelerini Ev Dışına Taşıma” yönünde günlük rutinlerinde değişim yaşandığını belirten A12 “*Bir yere gittiğimiz zaman mecbur onun eşyalarını götürdük her şeyini tek geri kalmasin diyerek...*” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

“Annelerin Çocukların Uzaktan Eğitim Sırasındaki Gelişimlerine Yönelik Görüşleri Nelerdir?” Alt Amacına İlişkin Bulgular

Tablo 4.

Uzaktan Eğitimin Çocuğun Gelişimine Yönelik Katkısı

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Frekans
Katkısı Var	Sosyal Gelişim	Arkadaşlarıyla İletişimin Devam Etmesi, Ders Dışı Vakitlerini Aile İle Geçirmesi, sorumluluk sahibi olması.	4
	Öğretmen Faktörü	Öğretmenin Karşılarında Olması, Öğretmenini Sevmesi, Öğretmeniyle Konuşması, Öğretmenin Onunla İlgilenmesi	4
	Etkinlikler	Kesme Boyama Etkinliklerinin Yapılması, Ekran Karşısında Oyun Etkinlikleri, Teknoloji Kullanımının Gelişmesi, Okul Ortamından Uzaklaşmaması, Sayıları Öğrenmesi, Derslerine Devam Etmesi	9
	Veli Desteği	Veli Yetişemediğinde Yardımcı Olması	1
Katkısı Yok	Kardeş Sayısı	Küçük Çocuğun Olması	1
Uzaktan Eğitime Katılmıyor	Çocuktan Kaynaklı Problemler	Sürekli Çocuğun Başında Durma Zorunluluğu, Telefona Bağımlı Olma	2

Tablo 4 incelendiğinde velilere uzaktan eğitimin çocuğun gelişimine yönelik katkısı sorulmuş ve alınan cevaplar doğrultusunda “Katkısı Var”, “Katkısı Yok” ve “Uzaktan Eğitime Katılmıyor” temaları oluşturulmuştur. Katkısı olduğunu belirten üç ebeveyn çocukların sosyal ilişkilerinin geliştiğinin, dört ebeveyn öğretmen faktörünün öneminin, dokuz ebeveyn canlı derste okuldaki gibi etkinliklerin devamlılığının sağlandığının, bir ebeveyn veli desteğinin, bir ebeveyn ise sosyal gelişimin devamının üzerinde yoğunlaşmıştır. Bu bağlamda “Katkısı Var” teması altında sosyal ilişkilerin geliştiğini belirten ebeveynlerden A3 “*Hep evin içindeydi arkadaşlarıyla falan zaman geçirdi. Kendisi için daha iyi oldu. Kendisi de girmek istedi. Ona göre bir düzenimiz oldu en azından...*” şeklinde görüş bildirirken, A8 “*Öncesinde hiç telefona görüntülü konuşma yapmazdı. Şimdi arkadaşlarıyla öğretmeniyle de kolaylıkla iletişime geçebiliyor. İletişime geçmesine çok katkı sağladı telefon ve tablet yönünden. Öncesinde yani açmıyordu, konuşmuyordu. Arkadaşlarıyla iletişimi daha da arttı...*” ve A5 “*Derslerinde sorumluluk sahibi oldu. Öğretmeninden bütün öğrendiği şeyleri yapmaya çalışıyor evde...*” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

“Katkısı Var” teması altında öğretmen faktörü olduğunu belirten ebeveynlerin görüşleri incelendiğinde; A1 “*Sonuçta öğretmen karşılarında. Aynı şeyleri öğretmenleri anlatıyor, yine verim alabiliyoruz. Okul kadar olmasa da bir şeyleri yine aktarıyorlar. Öyle olduğuna inanıyorum.*”, A11 “*İllaki etkisi*

var. Öğretmeniyle konuşması, öğretmenin onunla ilgilenmesi benden daha etkili tabii ki...” şeklinde görüşlerini belirtirken, canlı derste etkinliklerin yapıldığını belirten ebeveynlerden A2 “*... kesme boyama öğretmen önceden söyledi, planladı, yaptı. Etkinlik yapmış oldu, ekran karşısında oyun oynattı öğretmenimiz. Gelişimi bu bakımdan olumlu, güzel.*”, A6 “*Bir iki ay falan girdik şimdi evde etkinlik falan yapıyorlardı iyi gidiyordu.*” ve A12 “*Yani okula gidemiyor. Evde de unutmamaktansa devamlı hatırlatıyor. Hatırlatma gibi oluyor evdeki yaptığı dersler. Sayıları falan unutmuyor, kitaplarla ilgileniyor, ödevlerini yapıyor.*” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

“Katkısı Yok” teması altında kardeş sayısından kaynaklı sorunların olduğunu belirten A4 “*Hem o zorlanıyor hem ben de zorlanıyorum. Küçük çocuğum olduğu için de biraz zorluk yaşıyoruz...*” şeklinde görüş bildirirken, çocuktan kaynaklı problemlerin olduğunu belirten A10 “*Pek iyi bir katkı sağladığını söylemeyeceğim. Oğlum telefona bağımlı hâle geldi. Şu an telefon seviyor. Derslerdir videolardır derken kendisi de bir şeyler açmaya çalışıyor artık. Pek iyi bir şey olduğunu söyleyemem...*” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

“Uzaktan Eğitime Katılmıyor” teması altında teknolojik problemler sebebiyle uzaktan eğitime katılmayan A6 “*Katılmadığı için bilmiyorum. Bir iki ay falan girdik şimdi bir buçuk aydır falan girmiyor canlı derse, internet sıkıntımız yok. Telefonum kırıldı o yüzden...*” şeklinde görüş

bildirmiştir. Ebeveynlerden dördü uzaktan eğitimin örgün eğitim gibi olmadığını ifade etmiş, bu görüş tabloda bulunmamakla birlikte ebeveyn görüşlerinin “*Aslında fiziksel anlamda, keşke yüz yüze eğitim olsa. Tabii ki önceliğimiz yüz yüze eğitim. Ama yüz yüze eğitimin mümkün olmadığı zamanlarda da bu bizim için bir kurtuluş oldu.*” (A2), “*Ya okul gibi olmadı. Okul gibi değil yani. Hem o zorlanıyor hem ben de zorlanıyorum.*” (A4), “*Girmek istemiyor yani okulu tercih ediyor, ben okulu istiyorum diyorum. Okula gitmek istiyorum...*” (A14) olduğu belirlenmiştir.

Tablo 5.

Uzaktan Eğitimin Çocuğa Yararlı Olduğu Noktalar

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Frekans
Motor Gelişim	Küçük Kas Becerileri	El Becerisinin Gelişmesi, Makas Tutma, Etkinlik Yapması	3
Sosyal Duygusal Gelişim	Akran İlişkileri	Arkadaşları İle İletişimde Olması	3
	Sosyal Gelişim	Özgüven Duygusunun Gelişmesi, Evde Canının Sıkılmaması, Derse Girmeye İstekli Olması, Dinleme Becerisi, İnternette Vakit Geçirmeyi Azaltma, Sorumluluk Hissi	10
Akademik Beceriler		Okul Ortamının Sürmesi, Öğretim Programındaki Konuların İşlenmesi, Harfleri Öğrenme, Sayıları Öğrenme, Dersleri Unutmaması, Ekranı Bakmayı Öğrenme	11
Sağlık Faktörü		Virüsten Uzak Eğitim Alma	1
Faydası Yok			2

Tablo 5’ te uzaktan eğitimin çocuklara yararlı olduğu noktalara yönelik ebeveyn görüşleri yer almaktadır. Ebeveynlerden alınan cevaplar doğrultusunda motor gelişim, sosyal duygusal gelişim, akademik beceriler, sağlık

faktörü ve faydası yok temaları oluşturulmuş, temalara ait kategoriler ve kodlar tabloda ayrıntılı olarak verilmiştir. Tabloya göre ebeveynlerden üçü motor gelişimin sağlandığına yönelik, 13’ü sosyal duygusal gelişimin sağlandığına yönelik, 11’i ise akademik becerilerin gelişimine yönelik yarar sağladığını belirtirken, biri pandemi döneminde uzaktan eğitim sayesinde sağlıklarının korunduğunu ifade etmiş, ikisi ise herhangi bir faydasının olmadığını belirtmişlerdir. Bu bağlamda “Motor Gelişim” teması altında küçük kas becerilerinin geliştiğine vurgu yapan A7, “*Etkinlik çok yapılıyor genelde. El becerisi falan. Makas tutmayla ilgili öğretmenimiz biraz şikâyetçiydi, yapamıyorduk. Etkinliklerde dersten sonra da makas şeyi yaptık, onlar gelişti. El becerileri gelişti sadece diyebilirim.*” şeklinde görüş bildirmiştir.

“Sosyal Duygusal Gelişim” teması altında akran ilişkilerine yönelik olarak A6 “*Karşı karşıya arkadaşlarını görüyordu en azından...*” şeklinde görüş bildirirken, A14 “*Kötü şeyler ya da yanlış şeyler öğrenmektense dersle vakit geçirdi, okul ortamını tanımaya çalıştı, arkadaş çevresi oldu...*” şeklinde görüş belirtmiştir.

“Sosyal Duygusal Gelişim” teması altında sosyal gelişimin desteklendiğine yönelik olarak A3 “*Daha dikkatli dinlemeyi öğrendi. Düşününce oturup dinlemeyi daha iyi öğrendi diye düşünüyorum ben.*”, A5 “*Aynı okuldaki gibi derse giriyor yani, derse girmiş gibi anne dersim başladı mı diye soruyor yani istekli...*”, A6 “*Evde canı falan sıkılmıyordu. Öğretmenimiz iyiydi. Öğretmenini arkadaşlarını özledi.*” ve A13 “*Uzaktan eğitim olunca sanki bir daha bir özgüven geldi. Sonuçta kendi yuvasında, kendi ortamında, kendi odasında, kendi kuytusunda geçirdiği için daha özgüvenliydi.*” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

“Akademik Beceriler” temasına yönelik olarak A4 “*En azında okulu devam ettirebiliyor. Oturmaktansa bir şeylerle uğraşılıyor yapıyor. O yönden iyi.*” şeklinde görüş bildirirken, A14 “*Çocuğuma yararlı olduğu noktalar video izlemektense bir harfi bir sayıyı bunları öğrendi. Bunlar kendisine katkı olarak kaldı.*” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Ayrıca “Sağlık Faktörü” temasına yönelik ebeveyn olarak A13 “*En büyük olumlu yönü de virüsten uzak bir şekilde bir şekilde daha korunaklı, en büyük artısı tabii ki oydu.*” şeklinde görüş bildirmiştir. “Faydası Yok” temasına yönelik olarak ise A9 “*Giremediği için pek yararını göremiyoruz.*” şeklinde görüş bildirirken, A10 “*Valla pek bir yararını bilmiyorum. Yüz yüze farklıydı. Çocuk gidiyordu, evi özlüyordu, kardeşini özlüyordu. Evin içinde çocuklarla biraz zor oluyor yani iyi bir şey olmuyor. Pek bir fayda sağladığını söyleyemeyeceğim yani...*” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

“Annelerin Uzaktan Eğitime Yönelik Olumlu Görüşleri Nelerdir?” Alt Amacına İlişkin Bulgular

Tablo 6.

Uzaktan Eğitimin Avantajları

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Frekans
Teknoloji	Teknolojiye Erişim	İnternet Olması, Teknolojik Cihaz Yeterliliği	
	Kolaylığı		2
Eğitim	Eğitim Faaliyetlerinin Devamı	Kitap Çalışmaları, Derslerin İşlenmesi, Belirli Gün Ve Haftaların, Bayramlar Ve Milli Bayramların İşlenmesi, Şarkı Öğrenilmesi, Hikâye Okunması	6
	Okul Hayatının Devamı	Çocukların Okuldan Kopmaması, Ders Saatlerinin Velilere Göre Ayarlanması, Ders Arası Verilmesi	6
	Maddi Katkılar	Eğitim Masraflarının Azalması	1
Çocuk	Sosyal Duygusal Gelişim	Arkadaşları Ve Öğretmeni İle İletişimin Devamı, Özgüven Gelişimi, Ders Dışı Ekranda Vakit Geçirmeyi Azaltma, Sorumluluk Sahibi Olma, Etkin Katılım	7
			3
Fiziksel Mekân		Evde Olması, Kendi Ortamında Olması	
Sağlık		Hastalıktan Korunma	2
Avantajı Yok			3
Avantajı Var Fakat Erişemiyorum			2

Tablo 6’ da uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik ebeveyn görüşlerine ait veriler bulunmaktadır. Tabloya bakıldığında “Teknoloji” teması altında iki ebeveyn teknolojiye erişim kolaylığından dolayı bir avantaj sağladığını, “Eğitim” teması altında altı ebeveyn eğitim faaliyetlerinin devam ettiğini, altısı ise okul hayatının devam ettiğini, “Maddi Katkılar” teması altında bir ebeveyn eğitim masraflarının azaldığını ifade etmiştir. “Çocuk” teması altında ise yedi ebeveyn sosyal duygusal gelişimin desteklendiğini belirtmiştir. “Fiziksel Mekân” teması altında üç ebeveyn çocuğun evde, kendi ortamında olmasından dolayı avantaj sağladığını belirtmiştir. “Sağlık” teması altında iki ebeveyn hastalıktan korunduklarını belirtmiştir. Üç ebeveyn uzaktan eğitimin avantajının olmadığını, iki ebeveyn ise uzaktan eğitimin avantajlı olduğunu fakat erişemediklerini belirtmiştir. Bu bağlamda “Teknoloji” teması altında “Teknoloji” teması altında “Teknolojiye Erişim Kolaylığı” yönünden avantaj sağladığını belirten A1 “Evde zaten internetimiz var, cihazımız var. Evden bağlanmanın bu yönünün avantajlı olduğunu söyleyebilirim.” şeklinde görüş bildirmiştir.

“Eğitim” teması altında “Eğitim faaliyetlerinin Devamı” yönünden avantaj sağladığını belirten A2 “Belirli gün ve haftaların hepsi işlendi, çocuk bunlardan haberdar oldu. Aksı takdirde evde o kadar bilinçli şekilde belirli günleri

veremiyorduk. Bayramları, mili bayramları... Onların hiçbirinden geri kalmadı, hepsi yapıldı. Hatta şarkı öğrendi, hikâye okundu.” şeklinde görüş bildirirken, A4 “Okuldan uzak kalmıyorlar. En azından bir şeyler öğrenebiliyor iyi kötü. Eğitimi sürdürmesi sevindiriyor bizi en azından.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. “Okul Hayatının Devamı” yönünden avantaj sağladığını belirten A8 “Zaten İrem Hoca’ da ne zaman müsait olursanız o zaman derse başlayalım dedi. Bize göre ayarladı ders saatlerini. O bizim için çok avantajlı oldu.”, A15 ise “Avantajları çocukları okuldan uzaklaştırmıyoruz, okul ortamının eve gelmiş olması, ders almaları avantajı çok yani bizim için.” şeklinde görüş bildirmiştir.

Çocuk teması altında “Maddi Katkılar” yönünden avantaj sağladığını belirten A1, “Avantajlı yönleri benim için okul masrafı yok. Sadece hani avantaj yönünden sorarsanız Okul masrafı yok diyebilirim ben.” şeklinde görüş bildirmiştir. “Sosyal Duygusal Gelişim” yönünden avantaj sağladığını belirten ebeveynlerden A3 “Ekran başında kalmasını engelledi, televizyona bakmasını engelledi. Hani mesela arkadaşlarıyla vakit geçirmeyi öğrendi, öğretmenini daha çok dinlemeyi öğrendi.” ve A12 “Öğretmenlerini görüyorlar, mutlu oluyorlar. Dediğim gibi zaman geçiyor internetten ve telefondan soğudu, onlarla fazla vakit geçirmiyor.

Sorumluluk sahibi oldu.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

“Fiziksel Mekân” temasına yönelik avantaj sağladığını belirten ebeveynlerden A9 “Sadece evde olmaları.” şeklinde görüş bildirirken, A13 “Özgüven sağlaması kendi ortamında olması şu an aklıma gelenler.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. “Sağlık” temasına yönelik avantaj sağladığını belirten ebeveynlerden A5 “En azında hastalıktan falan korunduk. Çocuk korundu, biz korunduk ailece.” şeklinde görüş bildirirken; A13 “Avantajları tabii ki ilk söylediğim gibi koronavirüsten uzak kalmaları en büyük fırsatımız bu. En büyük olumlu yönü o.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

“Avantajı Yok” temasına ilişkin olarak A6 “Çocuğuma yaralı olması için girdik ama avantajı yok. Sürekli bir sıkıntı canlı gibi olmuyor. Okula gidip çantayı omzuna takıp okula

giderek gelerek, okul yolunda yürümenin hiçbir şeyi yok.”, A14 ise “Şu süreçte kesinlikle tercihim olmayacak bir şey olur, anasınıfıydı bir de bu. Bunun ilkökul döneminde olmasını asla istemem. Hocamız için de zor bizim için de zor. Çok da faydalı olduğunu düşünmüyorum mecburi kaldığımızdan dolayı, bunu yapmaya çaba gösterdik” şeklinde görüş bildirmiştir. “Avantajı Var Fakat Erişemiyorum” temasına yönelik olarak A7 “Ne yaptıklarını ben de görüyorum. Biz giremesek de ben kendim evde de yaptırabiliyorum. Çünkü öğretmenin neler yaptığını ben de görüyorum, ben de öğreniyorum. Öğrendiğim için de öğretmen rolü oynayarak çocuğuma kendim yaptırıyorum.” ve A15 “Evde bizim için büyük bir avantaj oluyor derse girmesi. Fırsatımız olsa da üç dört ders girebilsek ama sadece bir ders girebiliyoruz o da yakalayabilirsek. Rehabilitasyondan isterseniz size online ders verelim dediler ama işte giremiyoruz, tabletimiz yok. Ekstra bir telefonumuz yok.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Tablo 7.

Uzaktan Eğitimin Avantajları

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Frekans
Teknoloji	Teknolojiye Erişim Kolaylığı	İnternet Olması, Teknolojik Cihaz Yeterliliği	2
Eğitim	Eğitim Faaliyetlerinin Devamı	Kitap Çalışmaları, Derslerin İşlenmesi, Belirli Gün Ve Haftaların, Bayramlar Ve Millî Bayramların İşlenmesi, Şarkı Öğrenilmesi, Hikâye Okunması	6
	Okul Hayatının Devamı	Çocukların Okuldan Kopmaması, Ders Saatlerinin Velilere Göre Ayarlanması, Ders Arası Verilmesi	6
	Maddi Katkılar	Eğitim Masraflarının Azalması	1
Çocuk	Sosyal Duygusal Gelişim	Arkadaşları Ve Öğretmeni İle İletişimin Devamı, Özgüven Gelişimi, Ders Dışı Ekranında Vakit Geçirmeyi Azaltma, Sorumluluk Sahibi Olma, Etkin Katılım	7
Fiziksel Mekân		Evde Olması, Kendi Ortamında Olması	3
Sağlık		Hastalıktan Korunma	2
			3
			2

Tablo 7’de uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik ebeveyn görüşlerine ait veriler bulunmaktadır. Tabloya bakıldığında “Teknoloji” teması altında iki ebeveyn teknolojiye erişim kolaylığından dolayı bir avantaj sağladığını, “Eğitim” teması altında altı ebeveyn eğitim faaliyetlerinin devam ettiğini, altısı ise okul hayatının devam ettiğini, “ Maddi Katkılar” teması altında bir ebeveyn eğitim masraflarının azaldığını ifade etmiştir. “Çocuk” teması altında ise yedi ebeveyn sosyal duygusal gelişimin desteklendiğini belirtmiştir. “Fiziksel Mekân” teması altında üç ebeveyn çocuğun evde, kendi ortamında olmasından dolayı avantaj sağladığını belirtmiştir. “Sağlık” teması altında iki ebeveyn hastalıktan korunduklarını belirtmiştir. Üç ebeveyn uzaktan eğitimin avantajının olmadığını, iki ebeveyn ise uzaktan eğitimin avantajlı olduğunu fakat erişemediklerini belirtmiştir. Bu bağlamda “Teknoloji” teması altında “Teknoloji” teması altında “Teknolojiye Erişim Kolaylığı” yönünden avantaj

sağladığını belirten A1 “Evde zaten internetimiz var, cihazımız var. Evden bağlanmanın bu yönünün avantajlı olduğunu söyleyebilirim.” şeklinde görüş bildirmiştir.

“Eğitim” teması altında “Eğitim faaliyetlerinin Devamı” yönünden avantaj sağladığını belirten A2 “Belirli gün ve haftaların hepsi işlendi, çocuk bunlardan haberdar oldu. Aksı takdirde evde o kadar bilinçli şekilde belirli günleri veremiyorduk. Bayramları, milli bayramları... Onların hiçbirinden geri kalmadı, hepsi yapıldı. Hatta şarkı öğrendi, hikâye okundu.” şeklinde görüş bildirirken, A4 “Okuldan uzak kalmıyorlar. En azından bir şeyler öğrenebiliyor iyi kötü. Eğitimini sürdürmesi sevindiriyor bizi en azından.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. “Okul Hayatının Devamı” yönünden avantaj sağladığını belirten A8 “Zaten İrem Hoca’ da ne zaman müsait olursanız o zaman derse başlayalım dedi. Bize göre ayarladı ders saatlerini. O bizim için çok avantajlı oldu.”, A15 ise “Avantajları çocukları okuldan

uzaklaştırmıyoruz, okul ortamının eve gelmiş olması, ders almaları avantajı çok yani bizim için.” şeklinde görüş bildirmiştir.

Çocuk teması altında “Maddi Katkılar” yönünden avantaj sağladığını belirten A1, “Avantajlı yönleri benim için okul masrafı yok. Sadece hani avantaj yönünden sorarsanız Okul masrafı yok diyebilirim ben.” şeklinde görüş bildirmiştir. “Sosyal Duygusal Gelişim” yönünden avantaj sağladığını belirten ebeveynlerden A3 “Ekran başında kalmasını engelledi, televizyona bakmasını engelledi. Hani mesela arkadaşlarıyla vakit geçirmeyi öğrendi, öğretmenini daha çok dinlemeyi öğrendi.” ve A12 “Öğretmenlerini görüyorlar, mutlu oluyorlar. Dediğim gibi zaman geçiyor internetten ve telefondan soğudu, onlarla fazla vakit geçirmiyor. Sorumluluk sahibi oldu.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

“Fiziksel Mekân” temasına yönelik avantaj sağladığını belirten ebeveynlerden A9 “Sadece evde olmaları.” şeklinde görüş bildirirken, A13 “Özgüven sağlması kendi ortamında olması şu an aklıma gelenler.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. “Sağlık” temasına yönelik avantaj sağladığını belirten ebeveynlerden A5 “En azında hastalıktan falan korunduk. Çocuk korundu, biz korunduk ailece.” şeklinde görüş bildirirken; A13 “Avantajları tabii ki ilk söylediğim gibi koronavirüsten uzak kalmaları en büyük fırsatımız bu. En büyük olumlu yönü o.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

“Avantajı Yok” temasına ilişkin olarak A6 “Çocuğuma yaralı olması için girdik ama avantajı yok. Sürekli bir sıkıntı canlı gibi olmuyor. Okula gidip çantayı omzuna takıp okula giderek gelerek, okul yolunda yürümenin hiçbir şeyi yok.”, A14 ise “Şu süreçte kesinlikle tercihim olmayacak bir şey olur, anasınıfıydı bir de bu. Bunun ilkökul döneminde olmasını asla istemem. Hocamız için de zor bizim için de zor. Çok da faydalı olduğunu düşünmüyorum mecburi kaldığımızdan dolayı, bunu yapmaya çaba gösterdik.” şeklinde görüş bildirmiştir. “Avantajı Var Fakat Erişemiyorum” temasına yönelik olarak A7 “Ne yaptıklarını ben de görüyorum. Biz giremesek de ben kendim evde de yaptırabiliyorum. Çünkü öğretmenin neler yaptığını ben de görüyorum, ben de öğreniyorum. Öğrendiğim için de öğretmen rolü oynayarak çocuğuma kendim yaptırıyorum.” ve A15 “Evde bizim için büyük bir avantaj oluyor derse girmesi. Fırsatımız olsa da üç dört ders girebilsek ama sadece bir ders girebiliyoruz o da yakalayabilirsek. Rehabilitasyondan isterseniz size online ders verelim dediler ama işte giremiyoruz, tabletimiz yok. Ekstra bir telefonumuz yok.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

“Annelerin Uzaktan Eğitime Yönelik Olumsuz Görüşleri Nelerdir?” Alt Amacına İlişkin Bulgular

Tablo 8’ de ebeveynlere göre uzaktan eğitimin dezavantajları verilmiştir. Tabloya göre uzaktan eğitimde en çok dezavantajın çocuktan kaynaklanan problemler sebebiyle yaşandığı, sonrasında ise teknoloji kaynaklı problemlerin yaşandığı görülmektedir. Bunları sırasıyla aileden kaynaklanan problemler, fiziksel ortam problemleri ve öğretmen kaynaklı problemler izlemektedir. Ebeveynlerden iki tanesi ise uzaktan eğitimin bir dezavantajının olmadığını ve zorluk çekmediklerini belirtmişlerdir.

“Çocuktan Kaynaklı Problemler” temasına bakıldığında dokuz ebeveyn sosyal duygusal beceriler yönünden dezavantajlı olduklarını belirtmiş, beş ebeveyn bilişsel beceriler, beş ebeveyn fiziksel yönünden dezavantajlı olduğunu ifade etmişlerdir. İki ebeveyn ise çocuklarının sosyalleşemediğini ifade etmiştir. Bu bağlamda “Çocuktan Kaynaklı Problemler” teması altında “Sosyal Duygusal Beceriler” yönünden dezavantajlı olduklarını belirten ebeveynlerde A1 “Uzun süre ekran başında tutamıyorsun, sıkılıyor çocuk. Mesela mola veriyorlar. 10 dakikalık molayı çocuk yarım saate çıkarmaya çalışıyor.” ve A12 “Devamlı evde bulunmak zorunda, sıkıcı oluyor. Bazen sıkılıyor girmeyeceğim diyor, küçük anlamıyor. Girmeyeceğim, yapmayacağım, sıkıldım, okula gideceğim, arkadaşlarımı özledim. Yani olumsuz yönleri o eve kapanma olumsuz yönü.” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

“Çocuktan Kaynaklı Problemler” teması altında “Bilişsel Beceriler” yönünden dezavantajlı olduğunu belirten ebeveynlerden A2 “Çok uzun süre ekran karşısında kalıyor, sıkılıyor, dikkatler çabuk dağılıyor.” şeklinde görüş bildirirken, A4 “Çocuk anlamıyor. Nasıl anlamıyor, kargaşa, hepsi küçük. Susturamıyorsun. O yüzden sürekli anne anlamıyorum diyor. O anlamayınca ben tekrar anlatmak zorunda kalıyorum.”

“Çocuktan Kaynaklı Problemler” teması altında “Fiziksel Beceriler” yönünden dezavantajlı olduğunu belirten ebeveynlerden A9 “Etkinlik yapmalarında biraz zorlandık. Ben pek etkinlik yapan birisi değilim. Yani öğretmenler tecrübeli oluyor neyin nasıl yapılacağını gösteriyor, misal çizimini bile yapıyor. Biz onları pek beceremiyoruz.” ve A13 “Veli olarak biz bilinçli hissediyoruz kendimizi ama yani yetemediğimizi hissettiğimiz zamanlar oldu. Okul öncesi dönemde veli olmak daha da külfetli. Çocuğunuz çünkü o gün koordinasyon sağlayamıyor, hem motivasyon olsun sürekli bizim moral vermemiz gerekiyor el becerileri daha gelişmemiş olduğu için.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

“Teknolojik Problemler” temasına bakıldığında ebeveynler ilk sırada cihaz kaynaklı problemler yaşadıklarını (n=9), ikinci sırada ise (n=6) internet kaynaklı problemler yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu bağlamda “Teknolojik Problemler” teması altında “Cihaz Kaynaklı Problemler” yaşadığını belirten ebeveynlerden A2 “Bazen işte teknolojik sorunlar yaşanabiliyor. Sesi kapattı zannediyor açık kalıyor, karmaşa. Veya işte açık konuştuğunu zannediyor, kapalı. Teknolojiye alışmamız da biraz veli olarak zor oldu. Çocuklar bizden daha yatkın ama.” , A13 ise “Sürekli telefonlar çalıyor ister istemez anneye vermesi gerekiyor. Hepsi bilgisayardan giremiyorlar. Mesaj geliyor o tür kopukluklar da yaşanıyor. Yani her öğrencinin kendisine ait kişisel bilgisayar ve tabletleriyle katılmadıkları için bu tür telefon aramaları da dersi sekteye uğratabiliyor.” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

“Teknolojik Problemler” teması altında “İnternet Kaynaklı Problemler” yaşadığını belirten A5 “İnternet gidip gidip geliyor, sıkıntı çok yaşadık bu konuda.” şeklinde görüş bildirirken, A12 “Bizi zorlayan konular, biraz internet sıkıntısı falan yaşıyorduk evde internetimiz olmadığı için o yüzden sıkıntı yaşadık.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

“Aileden Kaynaklı Problemler” temasına bakıldığında ebeveynlerin 6’sı veli olarak sorumluluklarının arttığını belirtmiş, 3’ü ise evde diğer bir kardeşin olmasından kaynaklı sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu bağlamda “Aileden Kaynaklı Problemler” teması altında “ Veli Sorumlulukları” sebebiyle dezavantaj yaşadığını belirten ebeveyn A2 “Biz yüz yüze iken okulda her şey bitip geliyordu ama burada sorumluluk ve yükümüz arttı veli olarak. Birçok şeyi bizim önceden hazırlamak zorunda kaldık. Materyalleri hazırlamak zorunda kaldık.”, A13 “İçeriye koşuyorum bir ip gerekiyor, bir boya gerekiyor, bir bardak gerekiyor sürekli yanında bulunmak gerekiyor. İşimi bırakıp geri geliyorum sürekli.” ve A14 ise “Beni zorlayan konular etkinlik yapıyoruz. Kâğıt kesme olsun, bir şeyleri yapıştır, kes yapıştır falan o konularda işim olduğu zaman işimi bırakıp da onlara vakit ayırdım biraz işimde geç kaldım.” şeklinde görüş bildirmişlerdir. “Aileden Kaynaklı Problemler” teması altında “Kardeş Faktörü” ne bağlı olarak uzaktan eğitimin dezavantaj olduğunu belirten A3 “İkinci bir çocuğumun olması oldu vallahi hocam. Saatlerimizde falan çok şükür bir sıkıntı olmadı. İkinci bir çocuğum olduğu için o konuda sıkıntılıydık...” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

“Fiziksel Ortam Problemleri” temasına bakıldığında çoğunlukla ev kaynaklı problemlerin yaşandığı (n=5) sonrasında ise aile kaynaklı problemlerin (n=2) yaşandığı görülmektedir. Bu bağlamda “Fiziksel Ortam Problemleri”

teması altında “Ev Kaynaklı Faktörler” sebebiyle dezavantajlı olduğunu belirten ebeveynlerden A3 “Evin içinde sobalı olduğu için bir yere tamamen dikkatini toplaması sıkıntılı oldu.” şeklinde görüş belirtirken, A10 “Ayrı bir odası falan yok yani şu an yalan söylemeyeyim biraz küçük. Aynı odada olduğumuz için de biraz sorun yaşıyoruz yani.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. “Fiziksel Ortam Problemleri” teması altında “Aile Kaynaklı Faktörler” sebebiyle uzaktan eğitimin dezavantajlı olduğunu ifade eden A10 “Misafir geliyor, eşim geliyor, çocuk daha ağlıyor yani olmuyor fazla.” şeklinde görüşünü belirtirken, A13 ise “Bitmeyen misafirler yani bunlar bizi etkiliyor tabii ki.” şeklinde görüş bildirmiştir.

“Uzaktan Eğitimden Kaynaklı Problemler” teması altında öğretmenin fiziksel uzaklığına ilişkin olarak A9 “Okula gidince etkinliğini yapıyor, sayıyı daha düzgün yazıyor. Orada bir baskının olduğunu biliyor. Öğretmenin bir yardım yapacağından emin ödevlerine. Ama burada öyle değil, çocuk rahat davranıyor.” şeklinde görüş bildirmiştir. A13 ise “Derslerden derslere geçişler zor olmaya başladı. Mesela bir dersten geçiş yapıyorduk zil çalıyordu çocuk teneffüse çıkıyordu ve enerjisini boşaltıyordu. Arkadaşlarıyla birlikte paylaşımda bulunuyordu. Ama şimdi mola veriyoruz çocuk yine evde yine odada yine hane halkıyla yine ailesiyle birlikte.” şeklinde görüşünü belirterek ders geçişlerinin zorluğuna vurgu yapmıştır.

“Sağlık Problemleri” teması altında uzaktan eğitimin dezavantajlı olduğunu belirten A1 “Çocukların göz sağlığına çok zararlı. Yani üç dört saat sürüyor uzun süre. Sürekli ekrana bakmak gözlerini yoruyor.” şeklinde görüşünü bildirmiştir. “Zorluk Çekmeyenler” teması altında uzaktan eğitimde herhangi bir zorluk yaşamadığını belirten A8 “Olumsuz yönleri dediğim gibi pek olmuyor, çok memnunuz şimdilik. Bir sıkıntı da yaşamadığımız için olumsuz yanını da görmedik.” şeklinde görüş bildirirken, A15 “Benim için hiçbir olumsuz yönü yok, gayet olumlu görüyorum her şeyiyle. Güzel bir sistem oturtmuşlar açıkçası. Her şey çok güzel.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

Tablo 8.*Uzaktan Eğitimin Dezavantajları*

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Frekans
Teknolojik Problemler	Cihaz Kaynaklı Problemler	Ekran Donması, Seste Problem Olması, Telefonda Kaynaklı Problemler, Öğrencinin Kendine Ait Cihazı Olmaması	9
	İnternet Kaynaklı Problemler	İnternet Gerekliliği, İnternetin Gidip Gelmesi	5
Aileden Kaynaklı Problemler	Veli Sorumlulukları	Çocukla Sürekli İlgilenme Zorunluluğu, Velilerin Sorumluluklarının Artması, Ders Öncesi Hazırlık Yapma Gerekliliği	6
	Kardeş Faktörü	İkinci Çocuğun Olması	3
Fiziksel Ortam Problemleri	Ev Kaynaklı Faktörler	Çocuğa Ait Oda Olmaması, Herkesin Aynı Odada Bulunması, Evin Sobalı Olması, Eğitimin Evde Olması	5
	Aileden Kaynaklı Faktörler	Eve Misafir Gelmesi	2
Çocuktan Kaynaklı Problemler	Bilişsel Beceriler	Dikkat Dağınıklığı, Çocuğun Anlamaması, Uzun Süre Ekran Başında Kalma	5
	Sosyal Duygusal Beceriler	Çocuğun Sıkılması, Çocuğun Kendini İfade Edememesi, İçine Kapanık Olması, Yapılmayan Ödevlerin Yapılmış Gibi Gösterilmesi, Derse Gelme Süresinin Uzaması	10
	Fiziksel Beceriler	Koordinasyon Sağlayamaması, Kesme Yapıştırma Etkinliklerinde Zorlanma, Enerjisini Ve Kafasını Boşaltamaması	5
Uzaktan Eğitimle İlgili Problemler		Öğretmenin Fiziksel Uzaklığı	2
		Ders Geçişlerinin Zorluğu	2
		Öğretmenin Anlattıklarının Etkili Olamaması	1
		Göz Sağlığını Etkilemesi	2
Sağlık Problemleri			2
Zorluk Çekmeyenler			2

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada okul öncesi dönem çocuğu olan annelerin uzaktan eğitime yönelik görüşleri alınmaya çalışılmıştır. Araştırma sonuçları incelendiğinde Covid 19 pandemi sürecinde annelerin büyük çoğunluğunun uzaktan eğitime erişimde sorun yaşadıklarını belirttikleri saptanmıştır. Sorun yaşayan anneler ilk sırada kullanılan cihazların yetersiz veya bozuk oluşu, internetin olmayışı gibi teknolojik faktörlere dayalı sorun yaşadığını belirtirken, ikinci sırada evde canlı derse giren başka çocuk ya da küçük çocuk olmasından kaynaklı erişim problemi yaşadıklarını

belirtmişlerdir. Annelerin az bir kısmı çocuklarının sıkılmasından kaynaklı sorunları olduğunu ifade etmişlerdir. MEB' in sunduğu imkânlarla rağmen yaşam koşullarından ötürü uzaktan eğitime erişimde sorun yaşayan ya da erişemeyen öğrenciler olabilmektedir (Arık, 2020). İnternet ve bilgisayar eksikliği, teknik olarak yaşanan problemler uzaktan eğitim sürecinde sıklıkla ifade edilen dezavantajlardır (Özdoğan & Berkant, 2020). Taylor (2020) on altı aile üzerine yaptığı araştırmada ailelerin çoğunluğunun erişim ve düzenli bir internet bağlantısına sahip olmadığını belirtmiştir. Benzer şekilde Fidan (2020) öğretmenlerin öğrencilerin katılım sorunları ve kopmalar

sebebiyle uzaktan eğitime yönelik olumsuz ifadeler kullandıklarını ifade etmiştir.

Araştırma sonucunda uzaktan eğitimin çocuğun gelişimine yönelik katkısı incelendiğinde ebeveynlerin çoğunluğu okulda yaptırılan etkinliklerin uzaktan eğitimde de devamlılığının sağlanmasının çocuklarının gelişimine katkı sağladığını, çocukların arkadaşları ve öğretmenleri ile ilişkilerinin devamlılığı, ailede geçirilen vaktin artmasına bağlı olarak sosyal ilişkilerinin de geliştiğini ifade etmişlerdir. Okul öncesi dönemde uzaktan eğitimle birlikte öğrenci- öğrenci ve öğrenci- öğretmen ilişkisinin devamlılığı sağlanmıştır (Akın & Aslan, 2021). Pandemi sürecinde aileler ev aktivitelerini çocuklarıyla daha çok yapmaya başlamışlardır (Döğür & Kılınc, 2020). Araştırma sonuçlarıyla benzer bir araştırma da Özyürek ve Çetinkaya (2021) tarafından yapılmıştır. Araştırmaya göre uzaktan eğitimle birlikte çocukların ilişkilerinin daha çok olumlu yönde geliştiği, evde ailece vakit geçirmekten memnun oldukları, arkadaşlarıyla çevrim içi olarak görüştikleri belirlenmiştir. Çocuğun en çok vakit geçirdiği kişiler ebeveynlerden sonra öğretmenler ve ortam olarak okul ortamı, çocukların duygularını düzenleme becerileri açısından oldukça önemlidir (Bozkurt & Demircioğlu, 2017). Bu çalışmada ebeveynlerin bir kısmı çocukların sorumluluk sahibi olmasına bağlı olarak sosyal gelişimlerinin sağlandığını, velinin çocuğa yetişemediği durumlarda uzaktan eğitim yoluyla da olsa veliye yardımcı bir süreç oluşturduğunu belirtmişlerdir. Normal eğitim sürecinde, çocuğun eğitim sorumluluğunu öğretmen, okul ve ebeveyn birlikte üstlenirken pandemi ile birlikte bu sorumluluk neredeyse tamamen ebeveynin sorumluluğu hâline gelmiştir (Akın & Aslan, 2021; Özyürek & Çetinkaya, 2021). Sonnenschein ve ark. (2021) de yaptıkları çalışmada ev temelli öğrenmelerde ebeveyn- öğretmen işbirliğinin önemli olduğunu ve ebeveynlerin bu işbirliğine ihtiyaçları olduğunu belirlemişlerdir. Ayrıca uzaktan eğitimin ailelere uygun saatlerde yapılması ve görüşleri alınarak planlanması ailelerin sürece aktif katılmasına katkı sağladığı belirtilmektedir (Akın & Aslan, 2021). Bu açıdan ailelerin pandemi döneminde öğretmenlerden çeşitli beklentileri olduğu görülmektedir (Alisinanoğlu ve ark., 2020).

Araştırma sonucunda uzaktan eğitimin çocuğa yararlı olduğu noktalar incelendiğinde el becerisini geliştiren etkinliklerle birlikte çocukların motor becerileri gelişmeye devam etmiştir. Ebeveynlerin çoğunluğu çocukların akademik becerilerinin de geliştiğini ifade etmişlerdir. Bu becerilerin içerisinde okul ortamının sürmesi, çocukların harfleri ve sayıları öğrenmesi, derslerin devam etmesi en çok üzerinde durulan noktalar olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte çocukların dinleme becerisinin artması ve

derslere istekli olması, öğretmeni ve arkadaşları ile iletişiminin devamlılığı, özgüven duygusu ve sorumluluk bilincinin gelişmesiyle çocukların sosyal duygusal olarak gelişiminin devam ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte fiziksel mekân olarak çocuğun evinde ve kendi ortamında olması, ders saatlerinin velilere göre ayarlanması, eğitim masraflarının azalması pandemi döneminde uzaktan eğitime geçilmesiyle hastalıktan korunmanın sağlanması da diğer avantajlar arasındadır. Yapılan çalışmalarda da öğretmenlerin uzaktan eğitimde akademik olarak olumlu görüşe sahip oldukları, öğrencilerin derslerinden geri kalmadıkları, sosyal çevre ve sınıflardan kopmadıkları, süreci verimli geçirdikleri ve sağlık açısından güvenli bir ortamda eğitim aldıkları belirlenmiştir (Akgül & Oran, 2020; Akın & Aslan, 2021; Altıntaş Yüksel, 2021; Fidan, 2020; Özdoğan & Berkant, 2020). Balaman ve Hanbay Tiryaki (2021) çalışmalarında öğretmenlerin uzaktan eğitimi öğrencilerin eğitim ortamından soğuyup dersten uzak kalmamaları, tatil havasına girmemeleri gibi çeşitli sebepler için bir araç olarak gördüğünü, yeterli ve tam bir öğretim yöntemi olarak görmediğini ifade etmişlerdir. Akkaş Baysal ve ark. (2020) uzaktan eğitimin mekân ve zaman açısından bir özgürlük sunsa da kendi içerisinde bir düzeni olduğunu belirtmiş, ebeveyn görüşlerine yer verdikleri çalışmalarında ebeveynlerin EBA kullanımının günün belli saat aralıklarında olmasından memnun olduğunu, erişim kolaylığı sağladığını ve belli bir düzen içerisinde öğrencilerin eğitimlerine devam ettiğini düşündüklerini tespit etmişlerdir.

Araştırma sonucunda uzaktan eğitimin dezavantajları incelendiğinde; iki ebeveyn herhangi bir dezavantajının olmadığını belirtirken, ebeveynlerin büyük bir kısmı kullandıkları cihazdan ve internetten kaynaklı olarak teknolojik problemler yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Ebeveynlerden birkaçı öğretmenin fiziksel uzaklığından, anlattıklarının etkili olmayışından, ders geçişlerinin zorluğundan dolayı problemler yaşadıklarını ve uzun süre ekrana baktıkları için çocukların göz sağlığının etkilendiğini dile getirmişlerdir. Yapılan çalışmalarda da öğretmenlerin uzaktan eğitimde ekrana ve ekran arkasına hâkim olma zorluğu sebebiyle sınıfı derse odaklamada ve sınıf yönetiminde sorun yaşadıkları ve çocukların sıkıldıkları belirtilmektedir (Bozkurt & Duran, 2021; Fidan, 2020). Ayrıca MEB'in paylaştığı tüm olanaklara karşın uzaktan eğitime erişmiş olsa bile içinde bulunduğu imkânlar nedeniyle uzaktan eğitimi etkin izleyemeyen öğrenciler de olabilmektedir (Arik, 2020). Araştırma sonucuna paralel olarak Saygı (2020) yaptığı çalışmada görev yapılan çevrenin sosyoekonomik durumuyla beraber öğrencilerin teknolojik donanımda eksiklikler yaşadığını ifade etmiştir. Öğrenciler internet, telefon/tablet vb. olmaması sebebiyle

eğitimlerini sürdüremezken eğitime katılan öğrenciler en çok altyapı ve bağlantı kopukluğu sorunu yaşamaktadır (Akgül & Oran, 2020; Karadağ & Yücel, 2020). Nitekim Korkmaz & Toraman (2020) yaptıkları araştırmada öğretmenlerin online eğitim sürecinde, öğrencilerin internet bağlantısı problemi, beceri eğitimini destekleyememe, öğrencilerden dönüt sağlamada zorlanma, bireysel ilgilere göre eğitim yapamama, öğrencileri motive edememe gibi sorunlar yaşadıklarını belirlemişlerdir. Dolayısıyla çocukla iletişimde ve eğitsel açıdan problemlerin yaşandığı söylenebilmektedir.

Çalışmada ebeveynler teknolojik olumsuzlukların yanı sıra aileden ve çocuktan kaynaklı problemler yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Okul öncesi dönemde verilen uzaktan eğitimde veliler ders esnasında devamlı çocuklarının yanında olma gerekliliği üzerinde durmuş, sorumluluklarının arttığını belirtmişlerdir. Çalışmada aile içerisinde canlı derse giren başka bir çocuğun olması sebebiyle kullanılacak cihaz yetersizliği, çocuklara ait bir oda olmayışı, evin sobalı olması gibi fiziksel ortamdan kaynaklı sorunlar yaşandığı görülmüştür. Ayrıca eve gelen misafirler sebebiyle canlı derse girişlerde aksamalar yaşanması üstünde durulan görüşler arasındadır. Ebeveynler aynı zamanda çocuktan kaynaklı problemler yaşadıklarını da ifade etmiş, çocukların sosyal duygusal açıdan olumsuz etkilendiklerini, sosyalleşemediklerini, yeterince kendini ifade edemediklerini, sıkıldıklarını, dikkatlerinin dağıldığını, enerjilerini boşaltamadıklarını, yapmadıkları ödevleri yapmış gibi gösterdiklerini belirtmişlerdir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde araştırma sonuçlarına benzer bulgular olduğu görülmektedir. İnci Kuzu (2020) araştırmasında çocukların dersleri velileri ile birlikte izlediklerini, ailelerde ilk ve orta dereceli okula giden başka öğrencilerin de olması sebebiyle kalabalık ailelerde ders izlemenin zorlaştığı sonucuna ulaşmıştır. Uzaktan eğitimde kendine ait çalışma ortamı olmayan öğrenciler evdeki gürültüden etkilendiklerini, dikkatlerini toplamakta zorlandıklarını belirtmişlerdir (Er Türküresin, 2020). Ayrıca Demir Öztürk ve ark. (2020) ve Aral ve ark (2021) okulun çocukları rahatlattığını ve enerjilerini boşaltmalarını sağladığını, uzaktan eğitim sürecinde çocukların hareket ihtiyaçlarının olduğunu, evde enerjilerini atamadığını belirtmişler, çocukların sosyalleşmesi için de okulun gerekli olduğunu dile getirmişlerdir. Lau ve ark. (2021) de uzaktan eğitim sürecinde, çocukların yetenek ve becerilerinin göz önünde bulundurulmasıyla bağımsız öğrenmelerinin desteklenmesinin ebeveynlerin memnuniyet düzeyini arttıracaklarını belirtmektedir.

Yapılan çalışmada uzaktan eğitimle birlikte ebeveynlerin günlük rutinlerinde değişimler yaşandığı görülmektedir.

Ebeveynlerin çoğu eve misafir kabul edememelerini günlük rutinlerindeki değişim olarak belirtirken kendi işlerine ayırdıkları vaktin azalması ve ev ortamını canlı derse göre düzenlemeleri yönünde değişim yaşadıklarını da dile getirmişlerdir. Bir kısım ebeveyn sürekli canlı derse giren çocuklarıyla ilgilendiklerini, kendilerini çocuğa göre planladıklarını belirtmiş, bu ebeveynlerden ikisi diğer çocuklarına ayırdıkları vaktin azaldığını ifade etmişlerdir. Anneler günlük rutinlerinde yaşanan değişimleri ifade ederken ev ortamında babaların rolüne yönelik bir ifadede bulunmamışlardır. Velilerin çoğunlukla uzaktan eğitim sürecine destek olduğu fakat iş yoğunluğu gibi etkenlere bağlı olarak uzaktan eğitim sürecini destekleme durumlarının farklılık gösterdiği belirlenmiştir (Demir & Kale, 2020). Okul öncesi dönem çocuklarının ve ebeveynlerinin rutinlerinde, düzenlerinde, kurallarında ve gelişimlerinde pandemi döneminde değişiklikler meydana gelmiştir (Döğner & Kılınc, 2020). Okul saati, internet kullanım saati, oyun, uyku ve yemek saati pandemi sürecinde değişmiştir (Tuzcuoğlu ve ark., 2021). Fidan (2020) araştırmasında, çocukların evde oyun oynayarak ve etkinlik yaparak daha çok zamanlarını geçirdiğini, annelerin çoğunluğunun öncelikli olarak çocuklarıyla ilgilendiklerini, evde geçirilen bir günü ifade ederken babaların annelerin söylemlerinde yer almadığını, annelerin bireysel olarak çocuk bakımını ve evdeki işler üstlendiklerini ifade etmiştir. Gündoğdu (2021) uzaktan eğitim sürecine annelerin katılım gösterdiğini, babaların ise tek başına katılım göstermediğini belirlemiştir.

Araştırmada ebeveyn görüşlerine göre çocukların büyük bir kısmının uzaktan eğitime katılmakta istekli olduğu görülürken, katılmakta isteksiz olan öğrenciler de bulunmaktadır. Yapılan araştırmalar incelendiğinde uzaktan eğitime katılıma yönelik farklı sonuçların olduğu çalışmalar mevcuttur. Okatan ve Tagay (2021), araştırmalarında ilkökul çocuklarının büyük çoğunluğunun düzenli olarak MEB tarafından düzenlenen uzaktan eğitim faaliyetlerine katıldığını belirtmiştir. Benzer şekilde İnci Kuzu (2020) araştırmasında ebeveynlerin çoğunun uzaktan eğitimden memnun olduğunu, öğrencilerin dersleri TV'den istekle izlediklerini, çok büyük bir kısmının tam vaktinde ders başında olduklarını ve öğrencilerin yarısının derse başlamadan önce hazırlık yaptıklarını belirtmiştir. Yıldız ve Akar Vural (2020) internet erişemeyen, bilgisayarı, dizüstü bilgisayarı hatta televizyonu olmayan, geliri düşük ailelerin çocukları ve gençlerinin uzaktan eğitimden yeterince yararlanamadığını tespit etmişlerdir. Lau ve Lee (2020) ebeveynlerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerini aldıkları araştırmada, çocukların büyük bir kısmının evde uzaktan öğrenmede ev ortamı ve öğrenmeye yönelik ilgi eksikliği nedeniyle zorluklarla karşılaştığını, ebeveynlerin uzaktan

eğitim sürecinden memnun kalmadığı, daha fazla etkileşim istediklerini belirlemişler ve ebeveyn- öğretmen etkileşiminin olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Yapılan çalışmada anneler çocuklarının okulu, öğretmenlerini ve arkadaşlarını özlediğini dile getirmiş, bir an önce okulların açılıp yüz yüze eğitimin devam etmesi yönünde temennilerde bulunmuşlardır. Bir ebeveyn çocuğunun okula gitmek istemediğı, uzaktan eğitime devam etmek istediğı yönünde görüş belirtmiştir. Kruszevska ve ark. (2020) Polonya’da pandemiyle birlikte tüm okul öncesi eğitim kurumlarında uzaktan eğitime geçildiğini, ancak bu süreçte çocukların etkili öğrenme kaybı yaşadığını, uzaktan öğrenmede okuldaki öğrenmeye göre daha az zaman geçirdiklerini ve çoğu çocuğun öğrenme sürecinde stres, kaygı bozukluğu, odaklanamama problemleri yaşadığını belirtmişlerdir. Bunun sonucu olarak da okulların kapanmasının akranlarıyla iletişim eksikliğine sebep olduğunu ve öğretmenlerinin de çocukların etkinliklere katılmaya motive etmede zorlandığını belirtmektedirler. Stites ve ark. (2021) da, okul öncesi çocukların Covid 19 krizi sırasında kritik öğrenmeyi kaçırdığını, uzaktan eğitimde matematik etkinliklerine yeterince önem verilmediğini, sosyal etkileşimlerin yeterli düzeyde olmadığını ifade etmektedirler. Bu araştırma sonucunda evde geçen süreçte anne ve çocukların okulun ne ifade ettiğı ile ilgili olarak; çocuklarının okulu, öğretmenlerini, arkadaşlarını hatta okul eşyalarını özlediklerini dile getirdiklerini belirtmişler, okulun hem kendileri hem de çocuklar için ne kadar önemli olduğunu fark ettirdiğini ifade etmişlerdir. Buna ek olarak çocukların okulu unutacaklarına dair endişelerinin olduğunu ve okuldaki etkinlikleri özlediklerini ifade edilmiştir. Ayrıca anneler uzaktan eğitimin okul öncesi dönem çocukları için zor ve fayda sağlamadığını düşünmektedirler. Normal zamanlarda okullara gitmek dahi istemeyen çocukların okullarını özledikleri belirlenmiş, bu durumun sona ermesini şiddetle bekledikleri görülmüş ve öğrencilerin yüz yüze eğitimin önemini idrak ettikleri tespit edilmiştir (Akgül & Oran, 2020; Demir Öztürk ve ark., 2020; Gökçe ve ark., 2021; Özyürek & Çetinkaya, 2021).

Sonuç olarak okul öncesi dönemde çocuğı olan veliler ile yapılan bu çalışmada, çevrim içi olarak çocukların öğretmenlerini ve arkadaşlarını görmelerinin, az da olsa etkinlikler yapmalarının çocuklar üzerinde olumlu etkisi olduğu söylenebilmektedir. Bu açıdan pandemi gibi ani gelişen durumlarda, çocukların okul öncesi eğitim kurumlarına gidemedikleri süreçlerde, çevrim içi olarak yürütölen eğitimlerin okul öncesi dönemde uygulanmasının

önemli olduğu ifade edilebilir. Her ne kadar veliler açısından bazı zorlukların olduğu görölse de, bu eğitimin çocuk açısından faydalı olduğu söylenebilmektedir. Bu gibi dönemlerde ailelerin eğitimlerle ve görüşmelerle desteklenmesi, onların yaşadıkları stres ve kaygının azalmasında önemli bir etken olabilir. Ayrıca aile içerisindeki diğer kardeşlerin de düşünölerek süreç planlaması yapılabilir. Okul öncesi eğitim etkinlik temelli olduğu için zaman zaman özellikle çevrim içi etkinliklerde çocuklar yanlarında birine ihtiyaç duyabilmektedir. Bu tür durumlarda evde yardımcı birinin olmaması, evde başka çocukların olması gibi faktörler, annenin kendini yetersiz hissetmesine neden olabilmektedir. Bu durumları öğretmenlerin önceden belirlemesinin, çevrim içi etkinlikleri oyun temelli ya da daha az sürede bir yetişkine ihtiyaç duyacak şekilde planlamasının ve aile katılım etkinliklerinden yararlanmasının, yaşanan sorunları en aza indireceğı düşünölmektedir. Ayrıca pandemi gibi aniden gelişen durumlarda öğretmenlerin çevrim içi eğitimlerini daha verimli sürdürebilmeleri ve teknolojik cihazları daha etkin kullanabilmeleri için hizmet içi eğitimler düzenlenebilir. Pandemi sonrası eğitim hayatına dönen çocukların bu süreçte yaşadıkları gerek sosyal duygusal gerekse fiziksel problemlerin belirlenmesi ve çocukların normal eğitim hayatına döndüklerinde bu süreci olabilecek en az zararla atlatabilmesi için destekleyici çalışmalar yapılabilir. Uzaktan eğitime erişimde yaşanan sorunların tespit edilmesi ve gerekli çözümlerin sunulması, olası bir uzaktan eğitim durumunda, eğitimin aksamaması için önem arz etmektedir. Okul öncesi dönem çocuklarının uzaktan eğitimden daha fazla yararlanabilmeleri için her yaş grubunun gelişim düzeyine uygun olarak eğitim öğretim planlamaları yapılmasının, öğretmen ve velilere bilgilendirme kitapçıkları, etkinlik broşürleri hazırlanmasının sürecin yönetiminde ebeveyn ve öğretmenlere yol göstermesi açısından faydalı olabileceğı düşünölmektedir. Bu çalışmadan yola çıkılarak yüz yüze eğitimin başlamasıyla birlikte pandemi döneminde uzaktan eğitim alan çocukların sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimlerine yönelik araştırmalar yürütölebilir. Pandemi döneminde uzaktan eğitime erişim sağlayamayan çocukların bilişsel becerilerinin ve akademik başarılarının gelişimine yönelik araştırmalar planlanabilir. Uzaktan eğitimle beraber artan teknoloji kullanımının çocuklar üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla çalışmalar yürütölebilir. Bursa Uludağ Üniversitesinin Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan 28.05.2021 tarihli 2021-05 nolu oturumda araştırmanın etik izni alınmıştır.

Etik Komite Onayı: Etik kurul onayı Bursa Uludağ Üniversitesi Yerel Etik Kurulu'ndan (Tarih: 28.05.2021, Sayı: 2021-05) alınmıştır.

Katılımcı Onamı: Bu çalışmaya katılan tüm katılımcılar gönüllü olarak katılmışlar ve onam formu doldurmuşlardır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir-H.M. ; Tasarım- H.M.; Denetleme- P.B.K.; Kaynaklar-H.M., P.B.K.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi- H.M. ; Analiz ve/ veya Yorum- H.M., P.B.K. ; Literatür Taraması- H.M., P.B.K.; Yazıyı Yazan- H.M.; Eleştirel İnceleme-P.B.K.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazarlar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval was obtained from Bursa Uludag University Local Ethics Committee (Date: 28.05.2021, Number: 2021-05)

Informed Consent: All participants in this study participated voluntarily and completed a consent form.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept – H.M.*; Design-H.M.*; Supervision-P.B.K.*; Resources- H.M., P.B.K.*; Data Collection and/or Processing-H.M.*; Analysis and/or Interpretation-H.M., P.B.K.*; Literature Search-H.M., P.B.K.*; Writing Manuscript-H.M.*; Critical Review-P.B.K.*

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

- Akgül, G., & Oran, M. (2020). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, ortaokul öğrencilerinin ve öğrenci velilerinin pandemi sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 3(2), 15-37.
- Akın, F., & Aslan, N. (2021). COVID-19 pandemisinde okul öncesi dönemdeki öğrencilerin uzaktan eğitimi: bir eylem araştırması. *Alanyazın*, 12(1), 7-14. <http://dx.doi.org/10.22596/0201.7.14>
- Akkaş Baysal, E., Ocak, G., & Ocak, İ. (2020). Covid-19 salgını sürecinde okul öncesi çocuklarının Eba ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin ebeveyn görüşleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 6(2), 185-214. <https://doi.org/10.47615/issej.835211>
- Alisinanoğlu, F., Karabulut, R., & Türksoy, E. (2020). Pandemi sürecinde çocukluk dönemi korkularına yönelik aile görüşleri. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi (IJHE)*, 6(14), 547-568.
- Altıntaş Yüksel, E. (2021). Sınıf öğretmenlerinin covid-19 salgını sürecinde çevrim içi ders-uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(57), 291-303.
- Aral, N., Aysu, B. & Kadan, G. (2020). Covid 19 sürecinde çocuklar: gelişimsel ihtiyaçlar ve öneriler. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(2), 360-379.

Aral, N., Fındık, E., Güneş, L. C., Kadan, G., Kurtoğlu Karataş, B., & Öz, S. (2020). Covid 19 pandemi sürecinde okul öncesi dönemde uzaktan eğitim: Deneysel bir çalışma. *Turkish Studies*, 16(2), 1105-1124. <http://dx.doi.org/10.47423/TurkishStudies.49289>

Aral, N., & Kadan, G. (2021). Pandemi sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin yaşadıkları problemlerin incelenmesi. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 99-114.

Arık, B.M. (2020, Nisan). Türkiye'de koronavirüsün eğitime etkileri – I. <http://bilimveaydinlanma.org/covid-19-doneminde-yayginlasan-uzaktan-egitimindegerlendirilmesi-ve-egitim-emekcileri-acisindan-incelenmesi/>

Aygin, D., & Gül, A. (2023). Covid-19 ve uzaktan eğitim. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8(1), 11-21. <https://doi.org/10.52881/gsbdergi.987196>

Bailey, J. (2020, Nisan). *Covid-19 closed schools. When they should reopen?*. <https://www.educationnext.org/covid-19-closed-schools-when-should-they-reopen-coronavirus/>

Balaman, F., & Hanbay Tiryaki, S. (2021). Corona virüs (covid-19) nedeniyle mecburi yürütülen uzaktan eğitim hakkında öğretmen görüşleri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 52-84. <https://doi.org/10.15869/itobiad.769798>

Bozkurt Yükçü, Ş., & Demircioğlu, H. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 442-466.

Bozkurt, M., & Duran, M. (2021). *İlkokul birinci sınıf öğrenci velilerinin uzaktan eğitim sürecini değerlendirmeleri (Afyon Örneği)*. VI. Uluslararası Battalgazi Bilimsel Çalışmalar Kongresinde sunulan bildiri, Malatya, 154-165.

Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2020). Emergency remote to CoronaVirus pandemic. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 1-7. <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.3778083>

Büyüköztürk Ş., Kılıç Çakmak, E., Erkan Akgün, Ö., Karadeniz Ş., & Demirel F. (2020). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. (28. Baskı). Pegem Akademi

Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches* (2. Baskı). SAGE Publications.

Demir, E. (2014). Uzaktan eğitime genel bir bakış. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (39), 203-211.

- Demir, S., & Kale, M. (2020). Öğretmen görüşlerine göre, covid-19 salgını döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 15(8), 3445-3470. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44492>
- Demir Öztürk, E., Kuru, G., & Demir Yıldız, C. (2020). COVID-19 pandemi günlerinde anneler ne düşünür çocuklar ne ister? Anne ve çocuklarının pandemi algısı. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 204 - 220.
- Döğe, S. S., & Kılınç, F.E. (2020). Okul öncesi dönemdeki çocukların covid-19 pandemisinde ev karantinası yaşamları. *Türkiye Sağlık Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 1-14.
- Er Türküresin, H. (2020). COVID-19 pandemi döneminde yürütülen uzaktan eğitim uygulamalarının öğretmen adaylarının görüşleri bağlamında incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 597- 618. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.787509>
- Esposito, S., & Principi, N. (2020). School closure during the coronavirus disease 2019 (covid-19) pandemic an effective intervention at the global level?. *JAMA Pediatr*, 174(10), 921-922. <https://doi.org/10.1001/jamapediatrics.2020.1892>
- Fidan, M. (2020). Covid-19 belirsizliğinde eğitim: ilkökulda zorunlu uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşleri. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 24-43. <https://doi.org/10.29065/usakead.736643>
- Geriş, E., & Gümüş, Y. (2020). *Uzaktan eğitim hakkında okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri*. International Symposium of Education and Values-4 Tam Metin Bildiriler Kitabı, Karabük.
- Gewin, V. (2020). COVID-19 bekletilirken öğretimi çevrimiçi taşımak için beş ipucu. *Doğa*, 580, 295-296.
- Gökçe, N., Erdoğan, B. M., Kızıl Yatmaz, A., Avaroğlu, N., & Çok, Y. (2021). Okul öncesi dönem çocuklarının covid-19 salgın süreci ve etkilerine ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 4(1), 101-113. <https://doi.org/10.52974/jena.936048>
- Gündoğdu, S. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde uyguladıkları aile katılım çalışmalarının incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17 (35), 1849-1874. <https://doi.org/10.26466/opus.827530>
- Hancock, R.D., & Algozzine, B. (2006). *Doing case study research*. Teachers College Press.
- Işıkoğlu, N., Adak Özdemir, A., Altun, M., & Ergenekon, E. (2021). Erken çocukluk eğitimi öğretmen ve yöneticilerinin Covid-19 pandemi deneyimleri: Yorumlayıcı fenomenolojik analiz. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 5(2), 567-590. <https://doi.org/10.24130/eccdjecs.1967202152341>
- İnan, H. Z. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde okul öncesi eğitimin yeniden yapılandırılması. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 831-849.
- İnci Kuzu, Ç. (2020). COVID-19 pandemisi sürecinde uygulanan ilkökul uzaktan eğitim programı (Eba TV) ile ilgili veli görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 505-527. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.720556>
- Johnson, B., & Christensen, L. (2008). *Educational research: Quantitative, qualitative, and mixed approaches*. Thousand Oaks. Sage Publishing
- Karadağ, E., & Yücel, C. (2020). Yeni tip koronavirüs pandemisi döneminde üniversitelerde uzaktan eğitim: lisans öğrencileri kapsamında bir değerlendirme çalışması. *Yükseköğretim Dergisi*, 10(2), 181-192. <https://doi.org/10.2399/yod.20.730688>
- Kaplan, E. (2021). Pandemi döneminde eğitim ve öğrenci psikolojisi. *Göller Bölgesi Aylık Ekonomi ve Kültür Dergisi*, 8(96), 29-32.
- Kim, J. (2020). Learning and teaching online during COVID-19: Experiences of student teachers in an early childhood education practicum. *IJEC*, <https://doi.org/10.1007/s13158-020-00272-6>
- Konca, A.S., & Çakır, T. (2021). Pandemi sürecinde uzaktan eğitim ile okul öncesi eğitimden ilkökula geçiş hakkında veli görüşleri. *Yaşadıkça Eğitim*, 35(2), 520-545.
- Korkmaz, G., & Toroman, Ç. (2020). Are we ready for the post-covid-19 educational practice? an investigation into what educators think as to online learning. *International Journal of Technology in Education and Science (IJTES)*, 4(4), 293- 309. <https://doi.org/10.46328/ijtes.v4i4.110>
- Kruszewska, A., Nazaruk, S., & Szewczyk, K. (2020). Polish teachers of early education in the face of distance learning during the COVID-19 pandemic—the difficulties experienced and suggestions for the future. *Education*, 3(13), 1-12. <https://doi.org/10.1080/03004279.2020.1849346>
- Kuzu, Ç.İ. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde uygulanan ilkökul uzaktan eğitim programı (EBA TV) ile ilgili veli görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 505-527.
- Lau, E. Y. H., & Lee, K. (2021). Parents' views on young children's distance learning and screen time during Covid 19 class suspension in Hong Kong. *Early Education and Development*, 32(6), 863-880. <https://doi.org/10.1080/10409289.2020.1843925>

- Lau, E. Y. H., Li, J. B., & Lee, K. (2021). Online learning and parent satisfaction during COVID-19: Child competence in independent learning as a moderator. *Early Education and Development*, 32(6), 830-842. <https://doi.org/10.1080/10409289.2021.1950451>
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1986). But is it rigorous? Trustworthiness and authenticity in naturalistic evaluation. *New Directions for Evaluation*, (30), 73-84.
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. S. Turan (Ed.). Nobel.
- Miles, M. B., & Huberman, M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2020, Mart). "Uzaktan eğitim" bakan Selçuk'un verdiği dersle başladı. <https://www.meb.gov.tr/uzaktan-egitim-bakan-selcukun-verdigi-derslebasladi/haber/20578/tr>
- Nenko, Y., Kybalna, N., & Snisarenko, Y. (2020). The COVID-19 distance learning: insight from ukrainian students. *Revista Brasileira de Educação do Campo*. 5(1)-19. <https://doi.org/10.20873/uft.rbec.e8925>
- Okatan, Ö., & Tagay, Ö. (2021). İlkokul velilerinin görüşlerine göre COVID-19 pandemisi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 309-328. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.922991>
- Özgem, K., Kuset, S., & Şaşmacıoğlu, E. (2020). Evaluation of the effect of distance education on children in pre-school period: Parental views. *Yakın Doğu Üniversitesi Online Eğitim Dergisi*, 3 (2), 94-103.
- Özdoğan, A.Ç., & Berkant, H.G. (2020). COVID-19 pandemi dönemindeki uzaktan eğitime ilişkin paydaş görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 13-43.
- Özer, M. (2020). Türkiye'de COVID-19 salgını sürecinde milli eğitim bakanlığı tarafından atılan politika adımları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(3), 1124-1129.
- Özyürek, A., & Çetinkaya, A. (2021). COVID-19 pandemi döneminde aile ve ebeveynçocuk ilişkilerinin incelenmesi. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 96-106.
- Özoruç, N. & Dikici Sığırtmaç, A. (2023). Okul öncesi eğitim alan çocukların, öğretmenlerinin ve ebeveynlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüş ve deneyimleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1), 23-50. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2023..-1103461>
- Sharma, I., & Kiran, D. (2021). Study of parent's satisfaction for online classes under lockdown due to COVID-19 in India. *Journal of Statistics and Management Systems*, 24(1), 17-36. <https://doi.org/10.1080/09720510.2020.1833452>
- Sonnenschein, S., Stites, M., & Dowling, R. (2021). Learning at home: What preschool children's parents do and what they want to learn from their children's teachers. *Journal of Early Childhood Research*, 19(3), 309-322. <https://doi.org/10.1177/1476718X20971321>
- Stites, M., Sonnenschein, S., & Galczyk, S.H. (2021). Preschool parents' views of distance learning during COVID-19. *Early Education and Development* 32(11), 1-17. <https://doi.org/10.1080/10409289.2021.1930936>
- Taylor, N. (2020, Nisan). *Education researchers respond to the COVID-19 pandemic research report theme 1: education at home*. <https://www.jet.org.za/resources/theme-1-overview-report-final.pdf/view>.
- Telli Yamamoto, G., & Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1). 25-34. <http://dx.doi.org/10.26701/uad.711110>
- Tuzcuoğlu, N., Aydın, D., & Balaban, S. (2021). Pandemi döneminde okul öncesi dönem çocukları ve annelerinin psikososyal açıdan etkilenme durumunun anne görüşleri doğrultusunda incelenmesi. *Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi*,1(1),1-13.
- UNICEF (2020, Mart). *Unequal access to remote schooling amid COVID-19 threatens to deepen global learning crisis*. <https://www.unicef.org/turkey/en/pressreleases/unequal-access-remote-schooling-amid-covid-19-threatens-deepenglobal-learning>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, A. ve Akar Vural, R. (2020, Ağustos). Covid-19 pandemisi ve derinleşen eğitim eşitsizlikleri. *Türk Tabipleri Birliği Covid-19 Pandemisi Altıncı Ay Değerlendirme Raporu*, 556-565. https://www.ttb.org.tr/kutuphane/covid19-rapor_6/covid19rapor_6_Part64.pdf
- Yin, R. (1984). *Case study research: design and methods*. (3. Basım). Sage Publications
- Witt, A., Ordóñez, A., Martin, A., Vitiello, B. ve Fegert, J. M. (2020). Child and adolescent mental health service provision and research during the Covid-19 pandemic: challenges, opportunities, and a call for submissions. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, 14(1), 1-4. <https://doi.org/10.1186/s13034-020-00324-8>
- World Bank Group (2020). *Three principles to support teacher effectiveness during COVID-19*. <http://documents1.worldbank.org/curated/en/331951589903056125/Three-Principles-to-Support-Teacher-Effectiveness-During-COVID-19.pdf>

World Health Organization (2020, Mart). *WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID-19* [Basın açıklaması].
<https://www.who.int/directorgeneral/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-mediabriefing-on-covid-19---11-march-2020>

Extended Abstract

Purpose

The research aims to determine the views of mothers on distance education. In the sub-objectives established within this framework, the following questions were sought to be answered;

1. What are the views of mothers on their children's access to distance education?
2. What are the views of mothers on their daily lives with distance education?
3. What are the views of mothers on the development of children during distance education?
4. What are the positive opinions of mothers about distance education?
5. What are the negative views of mothers towards distance education?

Method

A case study from the qualitative research design has been used in the research. The study group of the research consists of fifteen mothers living in Gaziantep, whose children attended pre-school education in the same kindergarten in 2020-2021 and continued online education. In the study, an interview form consisting of nine semi-structured questions was prepared in order to determine the views of mothers on distance education. In the process of crafting the interview form, a thorough examination of the relevant literature was conducted. Subsequently, semi-structured interview prompts were devised to align with the research scope, drawing upon expert insights. To ensure content validity, the perspectives of two mothers were sought, resulting in the refinement and finalization of questions requiring addition, elimination, or modification. The collected data have been analyzed using the content analysis method. In the analysis process, categories and codes have been created. To ensure the verifiability of the research, the data have been coded separately by the researchers and the agreement coefficient between the coders has been determined as .73.

Results

As a result of the research, most of the mothers stated that they had problems in accessing online education during the COVID 19 pandemic process. It was found that while the majority of children were eager to engage in online education, there were also students who exhibited reluctance to participate. Many mothers noted a disruption in their daily routines, leading to their reluctance to host guests at home. Additionally, they experienced a decrease in the time available for personal tasks and household arrangements due to live/online lessons. On the other hand, when the contribution of distance education to the development of the child was examined, the majority of the parents stated that the continuity of the activities carried out at school in distance education also contributed to the development of their children. Moreover, the social relations of the children also developed depending on the continuity of their friendship relations, the increase in the time spent in the family and the continuation of their relationship with the teacher. When the time spent by children with technology before distance education was examined, it is concluded that most of the children could use technology, some of the children using technology used the technology limited by their parents, and they generally engage in activities such as playing games, watching videos, cartoons and television.

Discussion and Conclusion

When the results of the research were examined, it was determined that the majority of the mothers?? stated that they had problems in accessing distance education during the COVID 19 pandemic process. They reported that they encountered technological issues such as insufficient or broken devices and lack of internet in the first times. Furthermore, they mentioned facing accessibility challenges when other children or toddlers were present during live lessons at home. Some mothers underlined that their social development occurred depending on the responsibility of the children, and support was provided despite the distance education in cases where the parents could not keep up with the child. Regarding the benefits of distance education, the majority of the mothers stated that both the motor skills of the children and academic skills continued to develop thanks to the activities with the aim of improving hand skills. Among these skills, the continuation of the school environment, children's learning of letters and numbers, and the continuation of the lessons were determined as the most emphasized points. However, it was concluded that their social and emotional development continued with the increase in the listening skills of the children and their willingness to attend the lessons, the continuity of their communication with the teacher and their friends, the sense of self-confidence, and the sense of responsibility. Upon examining the disadvantages of distance

education, many mothers mentioned experiencing technological issues stemming from their devices and internet connectivity. A few of the mothers stated that they had problems due to the physical distance of the teacher, the ineffectiveness of what he said, the difficulty of the lesson transitions. Moreover, Other issues included the physical distance from the teacher, perceived ineffectiveness of instructional delivery, and challenges with transitioning between lessons. Finally, the mothers conveyed that their children longed for the school environment, including teachers and friends, expressing a desire for schools to reopen promptly to resume face-to-face education.